

บทที่ ๖

การปฏิวัติและการประกาศเอกราช

สเปนปักครองแผ่นดินใหม่เป็นเวลากว่า 300 ปี ตลอดระยะเวลาได้ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจสร้างความเจริญให้เท่าเทียมเมืองแม่ในทุก ๆ ด้าน สเปนไม่ได้มองดินแดนใหม่ในฐานะอาณาจักร หากแต่ยังคงให้เท่าเทียมกัน ดังเห็นจากการเรียกชื่อดินแดนใหม่ สเปนไม่เคยใช้คำว่าอาณาจักร หากแต่ใช้คำว่าอาณาจักรในนั้น หรืออาณาจักรของเรานอเมริกา อีกประการดูได้จากการจัดตั้งปักการปักครองที่ใช้ในอเมริกา ถ้าจะมองในแง่ของชาวอเมริกัน พวกรเขาก็พอใจที่เป็นคนของสเปน แม้จะไม่พอใจในระบบสังคมที่ไม่เสมอภาค อย่างไรก็ตาม สัญชาติญาณของมนุษย์ยอมต้องการความเป็นอิสระมากกว่าการกดซี่ นอกจากนี้ยังได้รับการสั่งสอนโดยเฉพาะในสถานศึกษาว่า “ประชาชนเท่านั้นที่เป็นผู้ซึ่งจากการปักครองแบบเด็ดขาดได้” ด้วยเหตุนี้ ในศตวรรษที่ 19 จึงเป็นศตวรรษแห่งการปฏิวัติเพื่อเอกราช นำอาทุนย์ภูมิมาปฏิบัติจริง ๆ ต่อต้านระบบการปักครองแบบรวมอำนาจเบ็ดเสร็จของราชวงศ์บุรุษ ผสมความโกรธแค้นที่สะสมกันมาตลอดเวลาที่อยู่ใต้การปักครองของสเปนที่เกิดจากความไม่เสมอภาคกันในการสังคมและความไม่พอใจทางด้านเศรษฐกิจ

กลุ่มชนผู้ทำการปฏิวัติ

เมื่อการปฏิวัติเริ่มขึ้นในศตวรรษที่ 19 ชาวละตินอเมริกันเกือบทุกคนจากทุกชนชั้นมีส่วนร่วมในการปฏิวัติ จำนวนมากหรือน้อยลงลดหลั่นกันไปตามขอบข่ายในหน้าที่ของตนเริ่มจากชาวพื้นเมืองที่เก็บความซอกซานบั้งแตกแต่สเปนเข้ามารุกราน ดินแดนถูกยึด ลูกเมี้ยถูกแยกจากกัน ถนนถูกจับเป็นทางสับปะรดใช้แรงงานดังไม่ใช่มนุษย์บนดินแดนที่เป็นของบรรพบุรุษของเขามาก แม้ว่าสภาพทั่วไปจะไม่แตกต่างกว่าในสมัยที่แอสแทค หรืออินคาปักการ แต่ก็ถือว่านั้นคือความไม่ยุติธรรมที่พอกยา นับตั้งแต่การตั้งรกรากครั้งแรกในสมัยโคลัมบัส ชาวพื้นเมืองได้เริ่มร้องขอความยุติธรรม แต่เสียงของเขาก็ไม่พอดีที่จะทำให้ผู้เดินทางเหล่านั้นหยุดฟัง หรือหันมาดู เมื่อมีการต่อต้านพวกรเขาก็จะได้รับความเห็นใจบ้างด้วยการจดบันทึกเหตุการณ์ไม่พอใจเพียงเล็กน้อยในประวัติศาสตร์ของชาวยุโรป ไม่ใช่ชาวพื้นเมืองไม่โกรธแค้น เข้าโกรธแค้น แต่ความโกรธแค้นถูกมองผ่านไป

กลุ่มเมสติโซ ผลิตผลจากความรักชั้วและระหว่างชาติเป็นกับชาวพื้นเมืองนี้ส่วนเช่นกัน นับจากยก雷根ของการบุกเบิกบนถนนในเมืองใหญ่ ๆ เช่น เม็กซิโก ลิมา คารากัส และอาวานา เท็กซายห์บุญลูกผสมปีราภูอยู่ที่ที่ไป แม้จะมีคนกำเนิดบนแผ่นดินนั้น แต่ไม่ได้รับการยอมรับทั้ง ญาติพี่น้องค่าและมารดา ตลอดจนที่สังคมส่วนใหญ่ในส่วนที่ไม่ใช่ชาวพื้นเมือง จึงมีบ้านเป็น นิมารดาเป็นชาวพื้นเมือง ผู้เป็นเจ้าของประเทกามาแท่ใบราษฎร แต่สังคมกลับละเลยความจริงข้อ นั้นไป ในทางเศรษฐกิจกลุ่มเมสติโซไม่ได้รับความไว้วางใจให้มีส่วนร่วมหรือสร้างสรรค์ไม่ว่าในสังคม ของชาวอินเดียน หรือชาวยูโรป ทั้งชีวิตและจิตใจถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสังคมอีกสังคมหนึ่งที่เข้ามายัง ต้องสร้างขึ้นมาใหม่อันเป็นสังคมที่ปฏิเสธอำนาจของราชสำนักสเปน

ผู้มีบทบาทต่อการปฏิวัติ และเป็นผู้นำชาวละตินอเมริกันแยกออกจากสเปนได้สำเร็จ ได้ แก่กลุ่มคริสต์ ผู้มีทั้งบิดาและมารดาเป็นชาวสเปน แต่เกิดบนแผ่นดินใหม่ตลอดระยะเวลา 300 ปี ที่สเปนปกครอง กลุ่มคริสต์ไม่ใช่ชาวสเปน อันเป็นสิทธิคงบิดามารดา สิทธิชน ฯ ถูกมองให้แก่ชาวสเปนอื่นที่เดินทางมาจากสเปน เช่น คำแทนอุปราช ศาก แคปตัน-เจเนอรัล บิชอป ฯลฯ ครอบงำชาวละตินอเมริกันทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และทางด้านการศาสนา ด้วยเหตุนี้ ด้วยจำนวนที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากกว่ากลุ่มเพเนนซูลาเลส เริ่มปฏิเสธงาน ที่มีบทบาทน้อย และจังหวัดคำแทนที่ชาวเพเนนซูลาเลสครองอยู่ พากษาได้เตรียมทั่วมากกว่า 300 ปี ศตวรรษที่ 19 จึงนับว่าเป็นช่วงเวลาที่พร้อมที่สุดจะขึ้นสู่ตำแหน่งดังกล่าว มีการกล่าวว่าการ ปกครองอเมริกาเป็นหน้าที่ของชาวอเมริกันไม่ใช่สเปนหรือโปรตุเกส มาใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อ คำนี้ เป็นคำที่เร่งให้ชาวละตินอเมริกันรับตัดสินใจว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราช

กลุ่มนหง 3 กลุ่มที่เรียกคนของชาวอเมริกัน อันได้แก่ กลุ่มอินเดียน กลุ่มเมสติโซ กลุ่มคริสต์ รวมทั้งนี้เรียกร้องอิสรภาพ โดยมีกลุ่มคริสต์ ซึ่งเป็นผู้นำในด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นกลุ่มนี้เข้าทำลายระบบการปกครองของสเปน จริงอยู่พากษาไม่เคยรังเกียจชาติริบัติสเปนหรือ แม้แต่ประเทศของพระองค์ แต่พากษาไม่ต้องการให้ทรัพยากรของประเทศไทยถูกตัก tung ไปบำรุงประเทศ ที่ใกล้จะล้มละลายเช่นสเปน หรือปล่อยให้ชาวสเปนมาเมืองไทยพลิกเกินกว่าที่ควรเป็น พากษาดีว่าสเปน มากช่วยสร้างความเรียบให้ ต้าขับไล่สเปนไปได้ก็ไม่แน่ใจว่า ชาวละตินอเมริกันจะทำให้แผ่นดินนั้น ยังใหญ่ไปกว่าเดิมได้หรือไม่ แต่ความเป็นชาตินิยมทำให้เขาเหล่านั้นลืมความจริงข้อนี้ไป คิดแต่ เพียงสิ่งเดียวว่า อิสรภาพของชาวอเมริกันท้องนา ก่อน

สาเหตุของการปฏิวัติ

มูลเหตุที่สำคัญที่สุดในการแยกตัวจากสเปนเป็นผลจากหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 18 ทั้งที่เพร่หลายทั่วโลก และที่เกิดขึ้นในสเปนเอง การเข้าครอบครองราชบัลลังก์สเปนของราชวงศ์บูรบงแห่งฝรั่งเศส นำความประทับใจในความเป็นฝรั่งเศsexมาด้วย จนทำให้เกิดความต้องใจว่าอย่างน้อยแล้วครองหนึ่งในราชที่ต้องได้เห็นและสมัพสักบัญญัติความสั่ง่ำม แสงเสียงอันวิจิตรตระการตาของกรุงปารีสให้ได้ ผู้ที่ไม่โอกาสตักว่าไครก็คือผู้มีฐานะค่อนข้างดี นอกจากคนของบุคลากรไปฝรั่งเศส ทั้งทำให้พวกเขากลับมาด้วยความจริงเกี่ยวกับราชสำนักเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ยังได้สมัพสักบัญญัติความคิดของนักปรัชญาแห่งยุครัตน์เจ้งคณสำคัญ ๆ อย่างเช่น瓦ลด์เกอร์ มองเตสกิเยอโรสโซ ลือค นิวตัน เดสการ์ต อคัม สมิธ และข้อเขียนของนักเดินทางอย่างเช่น เรย์นาล เป็นต้น หากลับได้นำความคิดพร้อมหนังสือมาเผยแพร่ จริงอยู่เมื่อว่าจะเป็นหนังสือท้องห้ามทึ่งในฝรั่งเศส สเปน โรม และในอเมริกา¹ แต่นักไม่เห็นความสามารถของผู้มีใจศรัทธานี้การซ่อนหนังสือในเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนสัมภาระอย่างอื่น มาขึ้นตามเมืองท่าใหญ่ ๆ เช่น เวราครูซ กัลลัว หรือไม่ก็ที่บัวโนส แอนเดร์ สาวนานา เม็กซิโก ซึ่งความเจริญของเมืองเหล่านี้ในศตวรรษที่ 19 มีความเท่าเทียมหรือมากกว่าลอนדון ปารีส เสียอีก²

ความคิดของนักปรัชญาที่เหลือท่านนำมาด้วยล้วนแต่มุ่งทำลายสถาบันการปกครองในชนบทนั้น เช่นข้อความของเรย์นาลที่ให้เห็นความผิดพลาดของยุโรปในอเมริกา หรือของมองเตสกิเยอที่โジョมตีสถาบันพระมหากษัตริย์และศาสนา ส่วนของวาลด์เกอร์ ท้าทายอำนาจของศาสนา ส่วนเดสการ์ตกล่าวว่า ความจริงที่เป็นวิทยาศาสตร์ต้องมาจาก การพิสูจน์มากกว่าการคาดคะเน นิวตันพบกูเกนท์ของธรรมชาติและรุสโซที่กล่าวถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ งานของนักปรัชญาทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ความคิดของรุสโซนับว่ามีอิทธิพลต่อความคิดของชาวด์ตินอเมริกันมากที่สุด หนังสือของเขากลับ กวัยกัน ได้แก่ Social Contract และ Emile กลายเป็นคัมภีร์ของกรีก ในแท้ที่ว่า “รัฐต้องมาจากปวงชน”³ เหมือนกับนักวิชาการในสมัยนั้นจุบันส่วนหนึ่งถือสรนิพนธ์ของ HEMA เจอคุณ เป็นคัมภีร์แห่งชีวิตคนใดก็ันแน่

¹ Bailey and Nasatir, op. cit., p. 246.

² R.A. Humphreys, The Fall of the Spanish-American Empire, in the History of; op.cit., p. 537.

³ Charles C. Griffin, The Enlightenment and Latin American Independence, in Latin American History. op. cit., p. 174.

ในด้านการเผยแพร่ความคิดของยุครั้งนี้เข้าสู่เมริกา การห้ามปราบไม่ให้เผยแพร่ความคิดดังกล่าว ก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นแก่กลุ่มคริสต์ และบุคคลที่ไม่จำเพาะว่าเป็นฝ่ายใด แหล่งการศึกษา เช่น ตามมหาวิทยาลัย มีผู้สมัครเข้าศึกษาวิชาการใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องได้รับความสนใจเป็นพิเศษ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีความคิดเสรีนิยมมีส่วนช่วยนำแนวทางให้แม่จะถูกลงโทษจากฝ่ายปกครอง อีกประการหนึ่งการขับไล่ศาสนาในกลางศตวรรษที่ 18 ทำให้การศึกษาซึ่งเคยตกอยู่ใต้อำนาจของศาสนาเปลี่ยนมือไปสู่ชาวราษฎร ส่งเสริมให้ความคิดความแนวทางใหม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดนักคิดที่เป็นแบบอย่างของตนเอง เช่น ไฮเซอร์ ยัคกิน เฟอร์นันเดซ เดอ ลิชาาร์ดิ นักปรัชญาชาวเม็กซิกันผู้สนับสนุนความคิดตามแนวทางเสรีนิยม เรียกร้องให้ปรับปรุงระบบการศึกษา ล้มเลิกการค้ำท่าส ปฏิรูปความเป็นอยู่ของชาวอาณานิคม เสริมภาพในการสนับสนุนศาสนา และในการประกอบอาชีพของนักหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยชุกิชาガ้ในโบลิเวีย ได้ตีพิมพ์เอกสารประณามความโหดร้าย ในระบบเศรษฐกิจแบบรัฐบาลเมียนโก้ หรืออย่างในหนังสือของโซโลร์ชานา เปเรร่า ชื่อ *Politica Indiana* และของนักเดินทางชาวฝรั่งเศส ชื่อ อันเบ้ เรย์นัล ชื่อ *Philosophical and Political History of the European Colonies and Commerce in the Two Indies* ได้รับความสนใจเป็นพิเศษในหมู่นักการศึกษา แม้ผู้เขียนจะไม่ใช่ชาวอาณานิคมในเมริกัน แต่ในหนังสือดังกล่าว "ได้รับความสนใจผลงานของสเปนไปในทางลบ ถือกันว่าได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าอีกว่า การปฏิรูปที่เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับชาวอาณานิคมในเมริกัน และรัฐบาลแห่งชาติเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด"

หนังสือพิมพ์เป็นบทบาทสำคัญเช่นกัน ช่วยกระจายบทความเกี่ยวกับความคิดทางด้านการเมือง แนวใหม่ออกสู่ตลาด อย่างเช่น ไ/do>าริโอ เดอ เม็กซิโก ค.ศ. 1768 ชื่อ *อุปนิสั�กอีก 8* เดือนตุลาคม หนังสือพิมพ์อีกฉบับได้แก่เมอร์คริสต์ ปิรุอาโน พิมพ์ในปี ค.ศ. 1790 สนับสนุนจากอุปราชแห่งเบร์ลิน ได้รับความคิดจากฝรั่งเศส และต้องการให้ภายในสำนักอุปราชของตนแผลงล้อมไปด้วยนักปรัชญา สมัยใหม่ทั่วโลกในยุโรป หนังสือพิมพ์เล่มนี้มุ่งหนักไปที่การศึกษาวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ แต่สำหรับชาวอาณานิคมในเมริกันส่วนอื่น หนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะดังเช่นในเม็กซิโกและเบร์ลิน ที่ว่าการนี้การเมืองการปกครองพิมพ์เผยแพร่ในราชอาณาจักรของปี ค.ศ. 1800 ก่อนหน้านี้ชาวอาณานิคมในเมริกัน ถือว่าเป็นการเมืองที่ไม่ได้รับความสนใจอย่างมาก

⁴ Bailey and Nasatir, op. cit., p. 248.

ในช่วงที่อุตสาหกรรมการเขียน การพิมพ์เพร่หลาย มีการก่อตั้งสมาคมนักเขียนขึ้น เช่น ในเบลเยียม มีสมาคม “กูด เทลล์” สมาคมได้แก่ผู้ที่สนใจการเขียนโคลงกลอนคึกคักเชื้อวิทยา นอกจากเหนือจากนั้นก็คือการพูดถึงเรื่องของอิสราภาพ ในเด็กมีสมาคมผู้รักชาติสมาคมนี้เลียนแบบสมาคมของฝรั่งเศสในยุครัฐ เช่นการกำหนดจำนวนสมาชิกในอัตราที่เท่ากัน เป็นต้น

อีกนัยสำคัญที่สำคัญของการปฏิวัติ ได้แก่การปฏิวัติที่สำคัญของโลก 2 ครั้งก็ยกันได้แก่การปฏิวัติในอเมริกาหนึ่งในระหว่างปี ก.ศ. 1775–1783 ที่ทำให้อังกฤษต้องสูญเสียอาณานิคมในอเมริกาไปทั้งหมด และการปฏิวัติใหญ่ของฝรั่งเศส ที่ทำให้ชนชั้นกลาง และทุ่มนานโปเลียนมีอำนาจในวงการเมืองของฝรั่งเศสแทน ข่าวที่ 2 นับเป็นข่าวที่แก่กลุ่มคริสต์ไว้ไปในเม็กซิโก เวเนซุเอล่า และถ้า ปลดปล่อย ซึ่งกำลังจ้อมมองโอกาสที่จะปฏิวัติให้คนของบังข้อความโดยที่พระเจ้า约瑟夫ที่ 3 กษัตริย์แห่งอังกฤษ งานเขียนของนักปฏิวัติที่สำคัญ เช่น โอมัส เจฟเฟอร์สัน โอมัส เพน เบื้องจากมินแฟรงก์ลิน หรือแม้แต่ยัชนาแต่ละครั้งของกองทัพอาณานิคมที่มีต่อกองทัพอังกฤษที่กองคอร์ดเลอกซิงตัน บังเกอร์ ชิล และ约瑟夫ทาวน์เป็นภาพที่คงดูความสนใจ ความพ่ายแพ้ของอังกฤษเปรียบเสมือนบทเรียนที่สำคัญ ทั้งช่วยให้ความจริงอีกประการหนึ่งว่า “ยุโรปไม่ใช่ผู้ชนะโดยเด็ดขาด” หรือ “จริงหรือที่ชาวนานิคมไม่มีความสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง” จากการปฏิวัติในอเมริกาหนึ่งมาสู่การปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศสในปี ก.ศ. 1789–1795 อาณาจักรของพระเจ้าหลุยส์เต็อก ถูกปฏิเสธที่ลุกทำลายพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 เงยๆ ถูกตัดศีรษะด้วยเครื่องกีโยต์น อาชญากรรมที่เคยใช้ประทัพประหารประชานามาก ต่อมาเมื่อการปฏิวัติจบสิ้นลง สิ่งที่ชาวฝรั่งเศสได้รับก็คือบรรยายกาศแห่งคำว่า เสรีภาพเสมอภาค และภารภารกิจ คำชี้ชาระคืนอเมริกันต้องการจะได้ยินบ้างเหมือนกับเมื่อนอกบ้านเด็กที่ต้องการล้มรัฐบาลหวาน

ความผันผวนของกลุ่มคริสต์ลัทธายไปกับเหตุการณ์แก่เยี่ยงอำนาจภายในฝรั่งเศสเมื่อปี 1789 ขึ้นมา ด้วยความพยายามของยานที่จะนำเอารัฐบาลที่รัฐบาลล้มมาใช้อิทธิพล แต่ความชักดิ่งในฝรั่งเศสกลุ่มคริสต์ลัทธิที่เป็นเพียงผู้ร้ายที่ทำให้เสียด้วยตัวเองนั้น (พระเจ้าคริสต์อังกฤษลัทธิ) แต่ความชักดิ่งในฝรั่งเศสจะบังเกิดในลัทธิอเมริกา ถ้าชาวอินเดียน เมสติโซ และชาวอฟริกัน รวมมิตรเข้าไปด้วยกัน (ด้วยกัน ปี 1789 ทำให้การค้าคุณเนื่องหน้า หน้ากันอย่าง ประการหนึ่งเหตุการณ์ในฝรั่งเศสเหมือนอุทาหรณ์ให้กลุ่มคริสต์อังกฤษแก้ไขบัญชาที่จะเกิดขึ้น เท่ากับเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่กลุ่มคริสต์อังกฤษ

ความไม่พอใจในผลของการปฏิรูปเศรษฐกิจ และการปกครองของราชวงศ์บุรุง นับได้ว่าเป็นอีกหนึ่งที่ครกตัวถึง จริงอยู่เมื่อว่าการปฏิรูปในศตวรรษก่อนจะทำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบบเศรษฐกิจของสเปนและรัฐบริหาร⁵ เด็กความเจริญคงกันข้ามกับความต้องการของชาลตินอเมริกัน นอกจากนี้ยังสร้างศรัทธาในผู้สูญเสียประโยชน์จากการปฏิรูป ความขัดแย้งเหมือนกับภาพที่อาณาจักรที่ 13 รัฐในอเมริกาเหนือขัดแย้งกับอังกฤษฉันให้กันนั้น เมื่อพระเจ้าชาลต์ที่ 3 ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการค้าเสรี ในปี ก.ศ. 1778 ที่อนุญาตให้มีอย่างทั่วไปทั้งในสเปนและในอเมริกากลางและอเมริกาใต้ทิศท่องกันได้อย่างเสรี โดยไม่ต้องผ่านสภาพหอการอย่างที่เคยมามาก การอนุญาตไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีแก่สเปนและไม่ใช่ว่าจะทำให้สเปนได้รับความรักเพิ่มขึ้นในทางตรงกันข้ามได้สร้างความรับผิดชอบให้แก่สเปน คือหน้าที่ที่จะให้ความคุ้มครองคุ้มครองสิทธิในการค้าขายของชาลตินอเมริกัน จากพ่อค้าทั่งชาติรายอื่นโดยเฉพาะอังกฤษนั้นหมายถึงสเปนจะต้องเสริมสร้างกำลังทางเรือ เพื่อให้เป็นไปตามกำหนด บัญหาที่ตามมาก็คือจะนำทุนมาจากแหล่งใด การเก็บไข่ย้อมไม่พ้นการเพิ่มอัตราภาษี ในจุดหมายฉบับหนึ่งพระเจ้าชาลต์ที่ 3 ทรงมีถึงอุปราช นิว สเปน มีข้อความดังนี้ “วิธีที่จะช่วยแบ่งเบาภาระในด้านการบังกันตลาดการค้า ก็คือการขึ้นภาษีที่กุญแจเด่าที่จะทำได้” การจราจลเพื่อต่อต้านการเกื้อภาคีเกิดขึ้นทั่วไป โดยเฉพาะในโกต้า โบโกต้า และเวรารูซ เมื่อประกอบกับการเก็บภาษีอย่างสูงของทางฝ่ายศาสนานักการจราจลรัฐจึงมีพระในตำแหน่งรอง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลของยุครัฐเจ้าเข้าร่วม พระเหล่านั้นต่อมามีส่วนในการปฏิวัติใหญ่ด้วย เช่นในเม็กซิโก เป็นทัน

การปฏิรูปทางด้านการปกครองได้ผลไม่แตกต่างกันว่าทางด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องจากกษัตริยองค์ต่อมาเช่นพระเจ้าชาลต์ที่ 4 อ่อนแอกินไปกว่าจะบังคับให้บริหารของพระองค์ปฏิบัติตามนอกรากนี้แนวทางการปฏิรูปไม่ได้เป็นสิ่งที่ใหม่เกินไปจนทำให้กลุ่มคริโอนกินเน้น การปฏิรูปเป็นมาตรการที่ชาลตินอเมริกันคิดแก้ไปอยู่แล้ว อีกประการหนึ่งฐานะของกลุ่มคริโอบนี้มีสติโฉนดว่ามั่นคงกว่าในศตวรรษก่อน ๆ พากหัวรุนแรงหลายคนได้รับการศึกษาจากต่างประเทศและเตรียมพร้อมเข้ารับหน้าที่บริหารประเทศแทนสเปน พากเมสต์โซ้มีสิทธิ์มีเสียงรับใช้ชาติด้วยการเป็นหัวหาร ชาวพื้นเมืองและชาวโนโกร ซึ่งไม่เคยมีสิทธิ์เลยต่างก็มีส่วนในการดำเนินการ⁶ นอกจากในสภาพเมือง (สภาพบิลโคล) สถานที่แห่งเดียวที่กลุ่มคริโอบนี้ใช้เป็น ที่แสดงออกถึงสิทธิ์ขั้นพื้นฐานได้ถูกยกไปในกระบวนการ

⁵ C.H. Haring, Eighteenth-Century Commercial Reforms, in Latin American History, Vol. I., pp. 137-144.

⁶ Humphreys, op. cit., p. 542.

⁷ Quoted in R.A. Humphreys, ibid., p. 536.

เสียงของฝ่ายคริสโธที่เรียกร้องสิทธิ์ต่าง ๆ จากสเปน ดังเช่นการร้องขอปักษ์ของตนเองที่อิสราจากหน่วยงานปักษ์ของส่วนกลางในทศวรรษแรกของบี ค.ศ. 1790 เป็นต้น

นอกเหนือจากความไม่พอใจข้างต้น การเสื่อมอำนาจของสเปนในฐานะมหาอำนาจชั้น 1 มาสู่ชั้นที่ 2 มีผลต่อการปฏิวัติเซนต์กัน กองกำลังทางเรืออันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำสเปนขึ้นสู่จุดยอด เสื่อมลงในปลายศตวรรษที่ 18 กำลังเรือของสเปนเมื่อเปรียบเทียบกับมหาอำนาจของยุโรป เช่น อังกฤษ และ ฟรنس อังกฤษมีกำลังรบเหนือกว่าสเปนถึง 10 เท่า ในขณะที่ตัวที่มีมากเป็น 8 เท่า⁸ เช่นเดียวกับทางค้านเศรษฐกิจ ประยุทธ์ไม่ได้มีมากับโปรตุเกส⁹ ในขณะเดียวกันชาวตะวันออกเฉียงใต้มีภัยคุกคามอยู่ในระยะเจริญอย่างเต็มที่พร้อมที่จะทำลายอำนาจของสเปน ได้ตลอดเวลา

ผู้ที่ทำให้ภาพพจน์ของสเปนที่เสื่อมเหลือทรุดหนักลงอีก ได้แก่ผู้ที่สเปนเคยขึ้นไปล่ออดจากประเทศ เช่น ศาสนาริสเตียน ยิวและอิสลาม รวมทั้งสมาคมลับฟรีมาซอง สมาคมนักฆ่าบล็อกให้มาจากฝรั่งเศส เป็นพวกที่มีความคิดต่อต้านสภานั้นพระมหากษัตริย์ และยังคงยึดถือปฏิบัติตามเดิม เมื่อลัทธิมายอยู่ในสเปน ศาสนาริสเตียนออกหนังสือโน้มตีการปกครองของสเปน ชาวยิวและมุสลิมก็มีส่วนในการให้ทุนรองเพื่อการโภคถวายสเปน เป็นต้น

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิวัติได้แก่ การแก่งแย่งชิงคิชิงเด่นของบรรดาราชสำนักของยุโรป และเส้นทางการค้าข้าย¹⁰ ในศตวรรษที่ 18 สเปนเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับสังคมในยุโรปหลายครั้งด้วยกัน เป็นผลมาจากการก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งทั้งในด้านการทหารและกิจการค้าข้ายของอังกฤษ ทำให้สเปนเดือดว่าคำแนะนำของฝรั่งเศส จำกัดอั้งสูญเสียสิทธิทางด้านการค้าข้ายหลายประการแก่อังกฤษ เช่นสิทธิการค้าท้าสในแบบทະເລາດปรับเปลี่ยน¹¹ แต่การขัดแย้งก็ยังคงมีจังหวะที่สัมภัยของโนโポเลียนจึงหมดไป

การขัดแย้งกับอังกฤษส่วนใหญ่เป็นเรื่องการแย่งชิงเส้นทางค้าข้าย ในอเมริกาที่ถูกขัดขวางโดยกฎหมายที่กำหนดโดยสเปน มาในสมัยของพระเจ้าฟิลิปป์ 5 มีการละเมิดกฎหมายมากขึ้นทั้งน้ำเงินและน้ำขาวที่เข้มงวดกว่าเดิม การละเมิดนำไปสู่สังคมกับอังกฤษหลายครั้ง เช่น “สังคมการเสียใบหน่องเจนกินส์” (ค.ศ. 1739–1741) ในสัญญาสงบศึกก่อนที่จะนำไปสู่สังคมเจ็ปบี (ค.ศ.

⁸ Bailey and Nasatir, op. cit., p. 275.

⁹ Herring, op. cit., p. 240.

¹⁰ Bailey and Nasatir, op. cit., pp. 234–236.

¹¹ Ibid. p. 224.

1756–1763) สเปนสูญเสียสิทธิการเดินเรือเสรีแก่อังกฤษ แลกเปลี่ยนกับสิทธิการค้าท่าส นอกจากนี้สเปนยังต้องยอมรับสิทธิเหนือดินแดนในแบบทະเลคริบเบียนที่อังกฤษครอบครองอยู่เพื่อแลกเปลี่ยนกับสิทธิของสเปนในคิวบา ปานามา และดินแดนทางเหนือของอเมริกาได้

ในสหภาพเจ็ดปี ซึ่งเป็นสหภาพระหว่างฝรั่งเศสกับอาณานิคมในอเมริกาเหนือ สเปนเข้ามาร่วมฝรั่งเศส ในสหภาพครั้งนี้ไม่เพียงแต่ฝรั่งเศสที่ต้องสูญเสียดินแดนทั้งหมดในภาคใต้ และมีศรีสัชินปันในอเมริกา สเปนยังเสียพลอธิค้า แลกเปลี่ยนกับคิวบา ซึ่งถูกอังกฤษยึดไปในระหว่างสหภาพ กับดินแดนอีกส่วนหนึ่งในทะเลเซย์นา อย่างไรก็ตาม นอกจากสูญเสียดินแดน ผลของสหภาพส่งผลกระทบคือสเปน อีกประการหนึ่งได้แก่ การที่ฝรั่งเศสสูญเสียดินแดนทั้งหมดในอเมริกาหมายถึงว่าสเปนจะไม่มีฝรั่งเศสเป็นพันธมิตรอีกแล้วในอเมริกา

ในปลายศตวรรษที่ 18 สเปนพบกับสหภาพใหญ่อีกสหภาพหนึ่ง ได้แก่การปฏิวัติเรียกว่ารัฐเอกราชของชาวอาณานิคมของอังกฤษในอเมริกาเหนือ สเปนกับฝรั่งเศสให้การสนับสนุนกับปฏิวัติอเมริกัน แม้จะได้รับการทักท้วงจากฝ่ายที่ปรึกษา ที่เห็นว่าอิสรภาพของนักปฏิวัติทางเหนือจะเป็นสิ่งล่อใจให้แก่นักปฏิวัติทางใต้ คำทักท้วงไม่ได้รับความสนใจพระเจ้าชาลส์คิดแต่เพียงว่า เพื่อลงโทษอังกฤษ ขับไล่อังกฤษ และเพื่อสร้างไม่ตรีกับผู้นำกลุ่มใหม่ (นักปฏิวัติ) ของอเมริกา ในปี ค.ศ. 1779 สเปนชักคอกเข้าบ้านด้วยการเชิญชวนฝรั่งเศสให้การสนับสนุนการปฏิวัติอย่างเบ็ดเตล็ด มาในปี ค.ศ. 1793 สเปนดำเนินนโยบายที่ไม่แน่นอนและผิดพลาดอีกประการหนึ่งเมื่อสเปนผละหนีจากฝรั่งเศสไปจับมือกับอังกฤษ สเปนเสียชาโนโต โคลอมบิกา ให้ฝรั่งเศส มาในปี ค.ศ. 1769 สเปนหันไปหาฝรั่งเศสรับกับอังกฤษ ผลสเปนเสียเกาะกรินแลดให้อังกฤษ อีก 6 ปีต่อมาอังกฤษมีชื่อเสียงมากขึ้นภายหลังจากชัยชนะที่ทรัพลักษ้าต่อกองเรือสเปนสมฝรั่งเศส สเปนตกสิ่นใจกลับไปผูกมิตรกับอังกฤษใหม่ แต่ก่อนที่แผนการจะสำเร็จไม่เลี่ยนนำฝรั่งเศสขึ้นเป็นประเทศมหาอำนาจ สเปนเตรียมกลับมาหาฝรั่งเศสใหม่

กัวเตหุนเอง เมื่อนำไปเลียนชื่นปักครองฝรั่งเศส ถือโอกาสใช้ความไม่แน่นอนในนโยบายต่างประเทศของสเปน และเพื่อตัดออกด้วยตัวเอง ฝรั่งเศsexayid โปรดุเกตในปี ค.ศ. 1807 ในปีต่อมาปลดพระเจ้าชาลส์ที่ 4 แห่งสเปนแต่งตั้งโยเซฟ ชื่นเป็นกษัตริย์แทน การยึกราชบัลลังก์สเปนของน้ำเสียดี ให้ว่าเป็นจุกกระตุนให้การปฏิวัติที่คุกรุนอยู่แล้วระเบิดขึ้น¹² บรรดาชาวเมืองในครา็กส บัวโนส แอเรส ชาน ดิโอโก และเมกซิโก ทั้งลุกฮือกันต่อต้านนำไปเลียน

¹² Ibid., p. 285.

และท่องไม่ที่สุดเมื่อนโปเลียนสั่นอำนาจ เนื้อหาหมายแห่งการต่อต้านเปลี่ยนจากนโปเลียนไปสู่พระเจ้าเพอร์ดิสนที่ 7 การเปลี่ยนจุดมุ่งหมายเป็นสัญญาลักษณ์หนึ่งของการปฏิวัติที่นำไปสู่การแยกตัวจากสเปนในที่สุด

การจราจรสหตุรษก่อนหน้าการปฏิวัติใหญ่

ก่อนที่สเปนและโปรตุเกสจะพับกันการปฏิวัติอันน่าไปสู่การสูญเสียดินแดนทั้งหมดในลัทธินอเมริกา ตลอดระยะเวลา 300 ปี ก่อนหน้านี้ มีการกบฏและการจราจลที่สำคัญ ๆ หลายครั้งที่มีสาเหตุจากความไม่พอใจทางด้านเศรษฐกิจ สภาพสังคมและศาสนาจนถึงกับมีการขับไล่ศาสนา ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าความไม่พอใจทางด้านการเมืองมีน้อยมากและก็ไม่ร้ายแรงถึงกับคิดปฏิเสธอำนาจปกครองของสเปนเท่ากับที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 19 การกบฏและการจราจลที่สมควรกล่าวถึง เป็นเหตุการณ์ในดินแดนของสเปน 2 ครั้งของฝรั่งเศส 1 ครั้ง และโปรตุเกส 1 ครั้ง ได้แก่ การกบฏของชาวพื้นเมืองในเบรู การปฏิวัติของชาวนิโกรในไฮตี การกบฏของชาวเวเนซูเอล่า และการกบฏของชาวบราซิล

ความวุ่นวายที่สำคัญรายเด็ดขาดที่ 18 กลุ่มชาวพื้นเมืองในเบรู ภายใต้การนำของทูแปค อามาڑู ผู้สืบทอดสายมาจากกษัตริย์ทูแปค อามาڑู ผู้ยังไหู่ ผู้เคยถูกนักบุกเบิกโกรโดประหารชีวิตในยุคปรับปรามร้อยกว่าปีที่แล้วมาทูแปค อามาڑู เกิดปี ค.ศ. 1742 เข้าเป็นชาวคริสเตียนในนามโอลเซ่ คาเบยล ตอนคอร์กันดี จากการสืบทอดสายมาจากกษัตริย์ชาวอินคาสเปนแต่คงทำแน่นมารคิสแห่งໂอโรปาช่าให้ แต่ตอนคอร์กันดี นิยมให้เรียกตนเองว่า ทูแปค อามาڑูมากกว่าใน ปี ค.ศ. 1780 จากการเรียกร้องให้แก่ชาวพื้นเมืองในเบรู การร้องขอสิทธิในการเข้าร่วมการเมือง ก็ได้รับการนำเสนอในเบรู น้ำชาวพื้นเมืองกว่า 70,000 คน เข้ายึดพื้นที่ในเบรู ไปถัดวี้ และบางส่วนของอาร์เจนตินา พร้อมกันนั้นส่งทัพแทนเจ้าจากบสเปนเพื่อให้สเปนยอมรับสิทธิอันชอบธรรมต่อการอยู่ร่วมกันโดยสันติธรรมห่วงชาวพื้นเมืองกับชาวผิวขาว สเปนยังคงยืนยันนโยบายเดิม อีก 6 เดือนต่อมากองทัพของทูแปค อามาڑู ถูกปราบลง ทัวทูแปค อามาڙู ครอบครัว และนายทหาร ถูกประหารชีวิต การตายของทูแปค ก่อให้เกิดการจราจลทั่วไป แต่ในที่สุดเหตุการณ์ก็สงบลง ความเสียหายประมาณค่าไม่ได้

การปฏิวัติครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในดินแดนของฝรั่งเศสบนเกาะไฮตีในทะเลคริบเบียนเป็นการปฏิวัติของชาวนิโกร ที่สำคัญครั้งที่ 2 ต่อจากการปฏิวัติของชาวนิวเวย์ที่เกิดขึ้นในดินแดน

ของโปรตุเกส ซึ่งผลทำให้เกิดรัฐผู้คำปฏิบัติมาราธแต่ถูกทำลายไปดังที่เกรยก์ล่ามาแล้วในบทก่อน ๆ แท้ในการปฏิวัติครั้นพากษารานิโกรทำให้สำเร็จ และนำไปสู่การเกิดรัฐผู้คำปฏิบัติเดียวในละตินอเมริกา แทนที่จะอยู่ในอัฟริกา

คืนเดือนที่เป็นทั้งของประเทศไฮอติ ตั้งอยู่ทางภาคตะวันตกของเกาะอสปานิโอล่า เดิม เป็นของสเปน แต่สูญเสียไปให้แก่ฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1700 สาเหตุของการปฏิวัติเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1789 เป็นผลมาจากการปฏิวัติฝรั่งเศสในปีเดียวกันนั้นเอง เสรีภาพ เสมอภาค และภารträภพ ไม่ได้ ก้าวมาอยู่แต่ในฝรั่งเศส แต่แพร่หลายเข้าไปยังส่วนต่างๆ ในรัฐบริหารของฝรั่งเศสด้วยบัญชาที่เกิดขึ้น ว่าเสรีภาพ เสมอภาค และภารträภพ ครอบคลุมถึงผู้ใดบ้างในชนชั้นที่ผู้ขาวเชื่อว่าได้แก่ชาวผู้ขาว แต่พวกลูกผสมและพากษารานิโกรคำเชื่อว่า “ได้แก่บุคคลทุกคนไม่เฉพาะกลุ่ม” ฝรั่งเศสตอบ มาว่าหมายถึงบุคคลที่เสียภาษีทุกคน ซึ่งหมายถึงว่าทุกคนในไฮอติมีความเสมอภาคกันตามกฎหมายใน ฐานะผู้เสียภาษีคนหนึ่ง ซึ่งไม่ตรงกับความเข้าใจของชาวผู้ขาว เมื่อทัสเรียกร้องสิทธิการต่อต้านเจ้า เกิดขึ้น

ตูเซนต์ ลูเวอร์ตูร์ (ค.ศ. 1743–1803) ผู้ประกาศอิสรภาพให้แก่ไฮอติ

ตุเช่นต์ ลูเวอร์ตูเรอ คนขับรถม้าชาวฝิวคำ ผู้สร้างถนนเมืองจันมีฐานะดี เชนรี คริส-โถเฟอร์ ท้าสชาวฝิวคำ และซัง จาก เดสชาลีเนอ ชาวอัฟริกันโดยกำเนิดเห็นเหตุการณ์มาโดยตลอด รวมรวมพวากลูกผสมและท้าสชาวฝิวคำจำบอาวุชั้นกูเข้าท่อสู่กับเจ้าของที่ดินและกองทัพฝรั่งเศส ลูเวอร์ตูเรอแม่จะรังเกียจเจ้าของที่ดิน แต่กับประเทศฝรั่งเศสและพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 แล้ว ยังจงรัก กักดือย เมื่อฝรั่งเศสยืนยันในความบริสุทธิ์ไว้และยอมรับในสิทธิของผู้ถูกดื้อ ลูเวอร์ตูเรอวางอาวุธ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองผู้ว่าการรัฐ และตำแหน่งแม่ทัพ เมื่อผู้ว่าการรัฐชาวฝรั่งเศสเดินทางกลับ ลูเวอร์ตูเรอเขารับตำแหน่งผู้ว่าการรัฐแทน

ภายใต้ตำแหน่งผู้ว่าการรัฐ ลูเวอร์ตูเรอปรับปรุงแก้ไขสภาพความล้าหลังหลายประการ จนได้รับการยกย่องว่าเป็นนักปักโครงที่มีหัวใจหนาที่สุดคนหนึ่ง¹³ เป็นตนว่าจัดตั้งหมู่บ้านอีต ท้าส ภายในหมู่บ้านจัดให้มีการเพาะปลูก เสียงสัตว์ผลิตผลที่ได้มาเก็บไว้ใช้เอง ประกาศใช้ รัฐธรรมนูญ ยกฐานะให้เชนต์ โอมิวเกอ (ไฮอ็ต) ปักโครงถนนอย่างกว้างๆ ให้การคุ้มครองดูแลของ ฝรั่งเศส สร้างสัมพันธไมตรีกับกลุ่มอิทธิพลทางตอนใต้ของเกาะ นำผู้มีความสามารถเข้ารับราชการ ไม่กำหนดค่าว่าเป็นผิวใด สนับสนุนการเกษตร การค้าขาย นอกจากนี้ในปี คศ. 1801 พยายามขยาย คืนเดนเข้าไปในส่วนที่เป็นของสเปน ด้วยการประกาศสังคมร่วมกับ ชาบูโต โอมิวโก

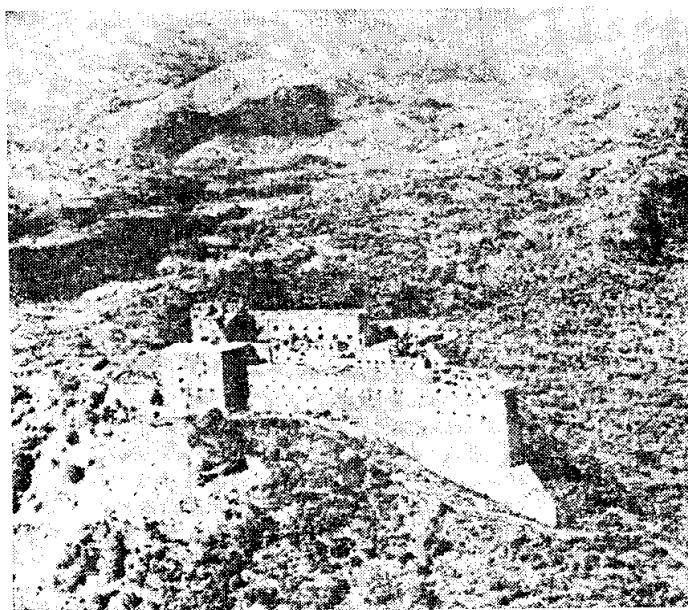
โนปเลียน โบนาปาร์ต เป็นผู้ทำให้แผนการทั้งหมดล้มเหลว เมื่อได้รับคำบอกร้าว ความมั่งคั่งอยู่ในสมบูรณ์ของเกาะ โนปเลียนผู้ซึ่งได้ทดลองเชี่ยนนำจากสเปนประกอบกับต้องการใช้ไฮอ็ต เป็นศูนย์กลางการปกครองในโลกใหม่ ส่งกองทัพภายใต้การนำของนายพล ชาลล์ เลอเคล็ด พร้อม ทหารจำนวน 20,000 คน ไปปราบลูเวอร์ตูเรอ ในคำสั่นนั้นโนปเลียนกล่าวว่า ฝรั่งเศสไม่เคยหวัง พึงช้าฝิวคำแม่แต่ผู้เดียว แผนการปลดล็อกลูเวอร์ตูเรอ กำหนดไว้ 3 ขั้นตอน ทำให้ลูเวอร์ตูเรอเชื่อ ในฝรั่งเศส แล้วเข้ายึดอำนาจ ท้ายสุดส่งลูเวอร์ตูเรอ จำกัดที่ฝรั่งเศส แผนการของฝรั่งเศสไม่ประสบ ผลสำเร็จ ทั้งนี้เพราะความสามารถของแม่ทัพไฮอ็ตเช่น เชนรี คริสโถเฟอร์ ประกอบกับภัยจากไฮ อเล็อง ได้ทำลายกำลังของฝรั่งเศสเกือบหมดความทั่วไปแล้วในปี คศ. 1802

เมื่อแผนการขั้นรุนแรงล้มเหลว เลอเคล็ดเจรจาขอสงบศึก ในขณะที่ลูเวอร์ตูเรอยังคง ทางมานั้นเขาถูกจับและส่งไปฝรั่งเศส โนปเลียนปฏิเสธที่จะพบพร้อมส่งตัวไปคุนชั่ง ณ ที่แห่งหนึ่ง บนเทือกเขาเอลป์ ลูเวอร์ตูเรอเสียชีวิตทิ้งโลกปอดบวมที่คุกแห่งนั้นเอง

¹³ Ibid., p. 280.

เอ็นรี คริสโตเฟอร์ (ค.ศ. 1767-1820) นักปฏิวัติของไฮติ

ข้อมูลการแห่งหนึ่งในไฮติ สร้างในสมัยเอ็นรี คริสโตเฟอร์

อนุสาวรีย์เสรีภพของไฮอิติไกล้อว่าไฮเดียน ในภาพยืนกลางได้แก่ตุเซนต์ เคียงข้างด้วย
เดสตราเรเนอและคริสโตเฟอร์

ชั้ง ชาค เดสตราเรเนอ ผู้ประกาศอิสรภาพให้แก่ไฮอิติ 1 มกราคม 1804

การจราจรสืบสืบเมื่อข่าวการเสียชีวิตของลูเวย์ตุเรย์มานถึงไฮอ็ติ เมื่อทราบข่าวว่าฝรั่งเศสนำระบบทางเดินไห้ใหม่ เชนรี คริสโตเฟอร์ และชั่ง ชาค เดสสาริเนอ หนึ่งจากกองทัพฝรั่งเศสประพาศอิสราภาพให้แก่ไฮอ็ติ การรับกรงนี้ไม่เหมือนกับครั้งก่อน ๆ ฝรั่งเศสมหดภาระหนักที่ในขณะที่ในเมริกา ดินแดนของฝรั่งเศสในเมริกา เช่น หลุยเซียนา และหมู่เกาะในทะเลคริบเบียนขยายให้แก่สหราชอาณาจักรไปแล้ว นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังขัดแย้งกับอังกฤษอย่างรุนแรงขึ้นมาตั้งแต่ต้องถอนทหารออกจากไฮอ็ติเพื่อไปทำสงครามกับอังกฤษ ไฮอ็ติดรับเอกสารซ่อนอย่างสมบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม 1804 โดยมี ชั่ง ชาค เดสสาริเนอเป็นประธานาธิบดี นับเป็นประเทศแรกในขณะนั้นอเมริกาซึ่งได้รับเอกสาร

กบฏครั้งที่ 3 ได้เกิดความพยายามของกลุ่มคริโอดีในเวนซูเอล่า ภายใต้การนำของฟรานซิสโก เดอ มิรันดา ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักต่อสู้เพื่อเอกสารซ่อนของชาวนลตินอเมริกันโดยแท้ม้าทั้งแท่ง กำเนิด เป็นแนวทางให้แก่นักปฏิวัติคนท่อ ๆ ไป เช่น ไซมอน โบลิ瓦ร์ เป็นต้น

เดอ มิรันดา เกิดที่เมืองカラากัสในปี ค.ศ. 1750 เป็นผู้ที่สนใจในการทหารมาตั้งแต่เด็ก พ้ออายุได้ 22 ปี สมัครเป็นทหารในกองทัพสเปน อีก 8 ต่อมาเดินทางกลับอเมริกาเข้าร่วมกับกองทัพสเปนท่อสู่กับอังกฤษ จากนั้นเข้าไปพำนักในสหราชอาณาจักร และย้อนกลับไปอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1785 จนถึงปี ค.ศ. 1810 ใช้เวลาทั้งหมดในการเตรียมตัวประพาศเอกสารซ่อน

ฟรานซิสโก เดอ มิรันดา (ค.ศ. 1750–1816)

นักต่อสู้เพื่อเอกสารซ่อนของเวนซูเอล่า

อังกฤษผู้เคยสูญเสียอาณาจักรทั้งหมดในอเมริกาไปมีส่วนช่วยทำให้ความผันผวน เดอ มิรันดาเป็นจริงขึ้นมา¹⁴ ด้วยการสนับสนุนทางค้านการเงิน ใช้เป็นแหล่งฝึกอาชญากรรม นอกจากนี้ เดอ มิรันดาถ่ายทอดความช่วยเหลือจากสหราชอาณาจักร เช่น การปฏิวัติทิลซ์ครูเพรา และการปฏิวัติในฝรั่งเศส แต่ส่วนรวมทำให้เขามีโอกาสผูกพันการรับเพิ่มขึ้น

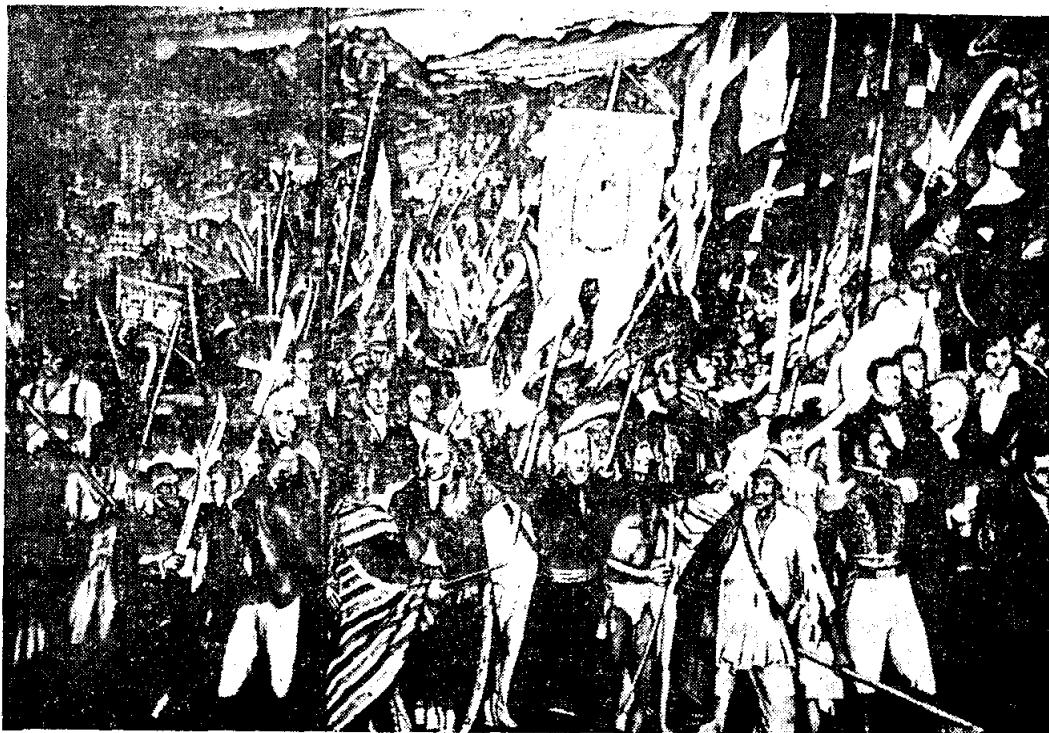
ในปี ค.ศ. 1807 ทวายความช่วยเหลือจากสหราชอาณาจักร เดอ มิรันดา และอาสาสมัครจำนวนหนึ่งลงเรือ ลีอันเดอร์ ชั้นบากที่ขยับผึ้งแห่งหนึ่งในเวเนซูเอล่า ความพยายามไม่เป็นผลสำเร็จ ชาวพื้นเมืองไม่ทันเก็บการยกพวกขึ้นบก เดอ มิรันดา เดินทางกลับอังกฤษ มาในปี ค.ศ. 1810 ภายใต้เวเนซูเอล่ามีการตั้งสภานิติบัญญัติที่ต้านการยึดอำนาจโปแลนด์ในสเปน เดอ มิรันดา รับประกาศอิสรภาพให้แก่เวเนซูเอล่าอีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลของเขามีอายุอยู่ไม่นาน อีก 2 ปีต่อมา ในการสู้รบทั้งสองทัพสเปน เดอ มิรันดายอมแพ้ ในขณะที่เตรียมทัวจะหนี ชาวเวเนซูเอล่ากลุ่มหนึ่ง รวมทั้งไชมอน โบลิ瓦ร์ ผู้ปลดปล่อยเวเนซูเอล่าคนต่อมาไม่พอใจในความขาดหล้า จับเดอ มิรันดา ส่งให้สเปนและเป็นเชื้อชาติในคุกเมืองคาทิชใน ปี ค.ศ. 1816 การกบฏจบลงพร้อมกับการจากไปของผู้นำอีกเหตุการณ์หนึ่ง

การกบฏครั้งที่ 4 ในประวัติศาสตร์ลัทธินอเมริกาที่ท้าทายอำนาจของยูโรเป亚ของดินแดน ในแผ่นดินใหม่เกิดขึ้นในบรasil คืนแคนแห่งเดียวในอเมริกาที่อยู่ใต้การปกครองของโปรตุเกส ผู้นำการกบฏที่ไร้ผลได้แก่ทันตแพทย์ชื่อ ชาวิกิ โซเซ่ ฟ้า ซิลวา ชาเวียร์ รู้จักกันอีกชื่อหนึ่งว่าติราดังเตส (ทันตแพทย์) นำชาวเมืองไมมัต เจรัสต่อต้านการเก็บภาษีอย่างหนักของโปรตุเกส เมืองไมนัสเจรัส เป็นแหล่งเหมืองทองคำและเพชรที่สำคัญของบรasil เมื่อกิจการเริ่มเลื่อมลงโปรตุเกสเปลี่ยนวิธีการเก็บภาษีใหม่ด้วยการขึ้นภาษีพร้อมลดค่าจ้างแรงงานลง ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของบรรดากรรมกร ติราดังเตสในตำแหน่งผู้นำ เรียกร้องให้โปรตุเกสปรับปรุงสภาพสังคม เช่น ให้เบ็ดเต้น การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ให้เลิกระบบการค้าทาส ให้ฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจ และเอกสารชื่อเรียกร้องไม่เป็นไปตามที่ต้องการติราดังเตสถูกจับในวันที่ 21 เมษายน 1792 เขากลับคืนประหารชีวิตด้วยการตัดคอริบะประจาน การกบฏครั้งนั้นเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายที่เกิดในบรasil หลังจากนั้นไม่ปรากฏอีกจนกระทั่งในศตวรรษที่ 19

¹⁴Ibid., pp. 282.

การประกาศเอกราชในดินแดนปักธงของสเปน

ทันทีที่กองทัพโนโภเลียนเข้ายึดสเปน ปลดกษัตริย์เชื้อสายบูรบองออกจากราชบัลลังก์และแต่งตั้งโจเซฟ น้องชายขึ้นเป็นกษัตริย์แทนในปี ค.ศ. 1808 ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านโนโภเลียนในเมืองใหญ่ ๆ เช่น ในเมืองโก เวนเซ ออล่า อาร์เจนตินา และในชิลี ด้วยการก่อตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นชั่วคราวในนามของกษัตริย์เฟอร์ดินันที่ 7 แห่งสเปน รัฐบาลนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาราชบัลลังก์ให้ตลอดระยะเวลาที่ฝรั่งเศสปักธงของสเปนอยู่ แต่เมื่อพระเจ้าเฟอร์ดินันขึ้นครองราชย์และมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่ติดเน้นในอเมริกา ทำให้ความคิดที่จะประกาศเอกราชเข้ามายแทรก ทำให้การปฏิวัติที่แท้จริงจึงเกิดขึ้น และไปสั่นสะเทือนอีกประมาณ 10 ปีต่อมา

ชีเดโลโกกับการประกาศเอกราชให้แก่เม็กซิโก

การประกาศเอกราชของเม็กซิโก

เมื่อข่าวการยึดราชบัลลังก์สเปนมาถึง บรรดาสมาชิกสภาพอาบิลิโตที่เป็นพวกคริโอลรีบเริ่มเข้าพบอุปราช้อทูร์ริการ์เรย์ เรียกร้องให้ตั้งสภานิติวิถีต่อต้านฝรั่งเศส เพื่อเป็นการแสดงถึงความจงรักภักดีต่อสเปน แต่ก่อนที่ข้อเรียกร้องจะเป็นผล ชาวสเปนในเม็กซิโกเห็นว่าถ้าปล่อยให้อีกูร์ริการ์เรย์

ปฏิบัติตามกลุ่มคริสต์ แม้ชิโภจากหลักมือไป เพราะอุปราชเป็นคนอ่อนแส ความกลัวทำให้มีการเปลี่ยนตัวอุปราชไปเป็นการใบบัญชีซึ่งเข้มแข็งกว่าและเป็นคนของสเปน การเข้าคุณอำนาจของสเปนในสถาบันโดยเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การปฏิวัติของเม็กซิโกต่างไปกว่าส่วนอื่นที่มีการปฏิวัติ กล่าวก็ว่าแทนที่คุณยกับการปฏิวัติจะอยู่ในเมืองใหญ่ กลับเป็นเมืองเล็ก ๆ ในชนบทที่เดิมที่ไม่มีความสำคัญได้เลยทางทางเศรษฐกิจและสังคม และอีกประการหนึ่ง ผู้ทำการปฏิวัติเป็นพระสงฆ์ แทนที่จะเป็นชาวไร่

ผู้นำเม็กซิโกหลุดพ้นจากการปกครองของสเปน ได้แก่มิเกล อิเดโลโก อี คอสตีญา พระสงฆ์ที่ประจำอยู่ในวัดเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในเมืองโคโรเรส ห่างจากเมืองหลวงของเม็กซิโกประมาณ 160 กิโลเมตร เกิดในการครอบครัวชาวนาที่ยากจน อิเดโลโก เป็นเด็กฉลาด ความสามารถของเขานับว่ามีรับโดยทั่วไป เมื่อจบการศึกษาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการดีของมหาวิทยาลัยแห่งนั้น เพย์เพรซึ่งเสียงของมหาวิทยาลัยให้กวางขวางไปอีก อย่างไรก็ได้ นับถึงแต่ปี ค.ศ. 1800 เป็นต้นมา

มิเกล อิเดโลโก อี คอสตีญา (ค.ศ. 1753–1811) บิดาแห่งการปฏิวัติเม็กซิโก

จากที่เป็นผู้นิยมความคิดตามแนวทางของนักปรัชญาฝรั่งเศสแห่งยุครุเจืองโภเพาร์สโซ ชีเดลโก ถูกเพ่งเล็งจากสเปน เมื่อถูกค้นพบว่าชีเดลโภมีบุตร ซึ่งขัดคำสั่งสอนของศาสนา ชีเดลโภถูกลงโทษจากศาลอาินกิวีชีชั้นอย่างกรุณาโดยพิจารณาจากผลงานที่ทำแก่สเปน ให้เนรเทศไปจำวัด ณ เมืองโกรเรส

การเนรเทศไม่ได้ทำให้ชีเดลโภหยุดยั้งความคิดเดิม เขายังศึกษาปรัชญาของฝรั่งเศส นอกชนิยังออกช่วยเหลือชาวบ้านเช่น แนะนำวิธีการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ ทำเครื่องน้ำดื่มเผา จัดตั้งวงดนตรีของชาวอินเดียน ช่วยเหลือคนยากจน เป็นทัน สิ่งเหล่านี้ทำให้ชีเดลโภกลายเป็นผู้นำของหมู่บ้านช่องไม่เป็นที่พอใจของสเปนมากนัก

ความสนใจในกิจกรรมของสังคม ได้ถึงเยอรมันแล้วสู่การการเมืองคิดต่อ กับกลุ่มก่อการปฏิวัติภายในให้การนำของอิกนาซิโอ อัลเยนเดร คริสต์หนุ่นผู้มั่นคง และกลุ่มคอร์เรจิโกร์ส ดังนั้น เมื่อทราบว่าสเปนกำลังส่งกองทัพมาปราบ ในวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1810 ชีเดลโภ แสดงท้าท่อค้านสเปนเป็นครั้งแรก ด้วยการสั่นสะเทือนเรียกชาวบ้านมารวมกันที่วัด แจกอาวุธ และเรียกร้องให้ต่อสู้กับสเปนเพื่อเอกราชของเม็กซิโก ผู้ชนชาติอบตัวข้อความว่า “ศาสนางเรจู รัฐบาลที่ Lewray และชาวสเปนจะพินาศ” นี่คือจุดเริ่มการปฏิวัติของเม็กซิโก

กองทัพปฏิวัติภายใต้การนำของชีเดลโภไม่ใช่กองทัพที่ทันสมัยนัก ประกอบด้วยชาวอินเดียน เมสติโซและคริสต์นิกจำนวนหนึ่งรวมแล้วประมาณ 50,000–60,000 คน มีธนู กองหิน หอก ดาบ และบินอีก 2–3 กะรนของเป็นอาวุธ มีกลุ่มสตรีเป็นกองส่งกำลังบารุง ธงประจำกองทัพ เป็นรูปพระแม่มารีอา คำขวัญได้แก่ “ศาสนางเรจู พระเจ้าเฟอร์นันด์ 7 จงเจริญ อะเมริกา จงเจริญรัฐบาลที่ชั่ว ráy จงพินาศ”

จากมุ่งหมายแรกของการปฏิวัติคือ การทำลายทุกอย่างที่เป็นสัญลักษณ์ของสเปนเมือง กัวนาชัวโตกุนย์กลางเหมืองทองและเงินของสเปนถูกทำลายเบื้องแรก มีการต่อต้านจากสเปน แต่ในที่สุด กองทัพของอิเกลโภ นายพลเอกแห่งอเมริกา ทำแท่นที่เขากำชั้นเอง ก็เดินทางถึงเมืองหลวง เพื่อการยึดในชั้นสุดท้าย

อิเกลโภไม่ได้เข้ามายึดเม็กซิโกชัย โดยไม่มีเหตุผลอธิบายแท้ลับสั่งให้กองทัพเดินทางกลับ เกเรตาโร ประการทั้งรัฐบาลชั้นบริหารเม็กซิโกชั้นที่เมืองวัลญาโคลิตใน วันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1810 พร้อมกับขยายเขตการปฏิวัติเข้าไปในกัวลาซารา ที่ซึ่งเขาได้รับตำแหน่งผู้บัญชาการสูงสุด

ของเม็กซิโก แต่ก่อนที่การจะสัมฤทธิ์ นี่จ่าจากสเปนว่า รัฐสภานี้เป็นยังไงทอยังให้แก่ผู้ปฏิวัติ พร้อมเชิญให้ชีเกโลโกเข้าพบเพื่อแสดงความจงรักภักดีท่อพระเจ้าเฟอร์ดินัน

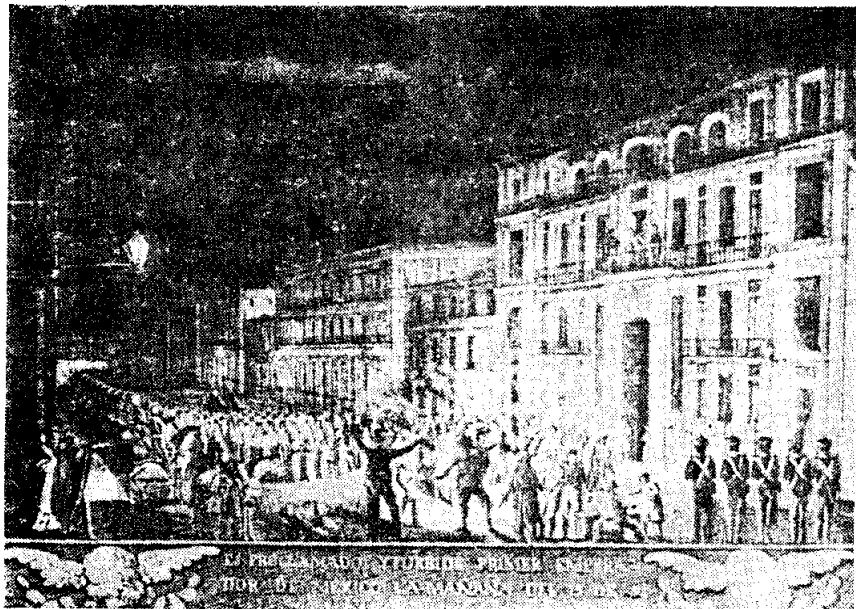
ในจุดหมายที่เขียนตอบไป ชีเกโลโกแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของขบวนการปฏิวัติ เขากล่าวว่า “การวางแผนจะมีขึ้นก็ต่อเมื่อทรัพย์สมบัติของสเปนที่เย่งไปจากเม็กซิโกถูกยึดคืนกลับมาพร้อมกับอิสรภาพของชาติ”¹⁵ ชีเกโลโกถูกจับและประหารชีวิตในวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ. 1811 เป็นเวลา 10 เดือน หลังจากที่เสียเรือรังเอกราชที่เมืองໂตโรเรสตั้งขึ้น

ผู้นำขบวนการปฏิวัติที่จากชีเกโลโก ได้แก่พระสงฆ์ชาวเมสติโซ ผู้ติดตามรับใช้ชีเกโลโก มาตั้งแต่เริ่มปฏิวัติ ชื่อ โยเซ่ มาเรีย โมเรโลส ไม่มีความรู้ประณีตเปลี่ยนเช่นชีเกโลโก แต่เป็นนักบริหารที่คิดหนึ่ง และนำชัยชนะมาให้แก่กองทัพหลายครั้ง ทันทีที่เขารับคำแทนชีเกโลโก โมเรโลสประกาศเอกราชให้แก่เม็กซิโกอีกครั้ง ในปี ค.ศ. 1814 เรียกประชุมรัฐสภาประกาศใช้รัฐธรรมนูญรัฐบาลของเขาว่ายังไงนาน เขากลับและถูกตัดสินประหารชีวิตในวันที่ 22 ธันวาคม ค.ศ. 1815 จบชีวิตกับปฏิวัติไปอีกคนหนึ่ง

การปฏิวัติดำเนินไปอย่างไม่มีจุดหมายแน่นอน ภายหลังการตายของโมเรโลส อย่างไรก็ต้องหันมาสู่การต่อสู้ที่ต้องการรักษาอำนาจของตน แม้แต่ชั้นราษฎร์ของพระเจ้าเฟอร์ดินันที่ 7 ในปี ค.ศ. 1814 พระเจ้าเฟอร์ดินันจากแรงผลักดันของสมาชิกรัฐสภาที่เป็นพวกเสรีนิยม ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1812 ของพากอนธุรักษ์นิยม¹⁶ นำเอาระบบการเมืองการปกครองที่เคยมีมาก่อนการยึดอำนาจของไปเลี้ยงมาใช้ยิ่ง เหตุการณ์ก่อให้เกิดการต่อต้านอย่างรุนแรงในเม็กซิโกจากผู้ที่หัวหงสูญเสียอำนาจจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แม้แต่พากอนธุรักษ์นิยมชาวสเปนในเม็กซิโกเอง ก็เกิดความไม่แน่ใจในนโยบายใหม่ของพวกเสรีนิยมในสเปน พากที่เคยได้อำนาจมาจากการรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1812 เกรงกลัวอำนาจจะถูกยึดไป ด้วยเหตุนี้การปฏิวัติครั้งใหม่เกิดขึ้นครั้งนี้ ภายใต้การนำของออกัสติน เดอ อิตร์บิเก้ นักปฏิวัติที่สำคัญอีกคนหนึ่งของอเมริกา

¹⁵ Quoted in Herring, op. cit., pp.-X9-250.

¹⁶ Bailey and Nasatir, op.cit., pp. 286.

การขันเคลงจำนำของอิทูร์บิเด' แห่งเม็กซิโก 19 พฤษภาคม 1822

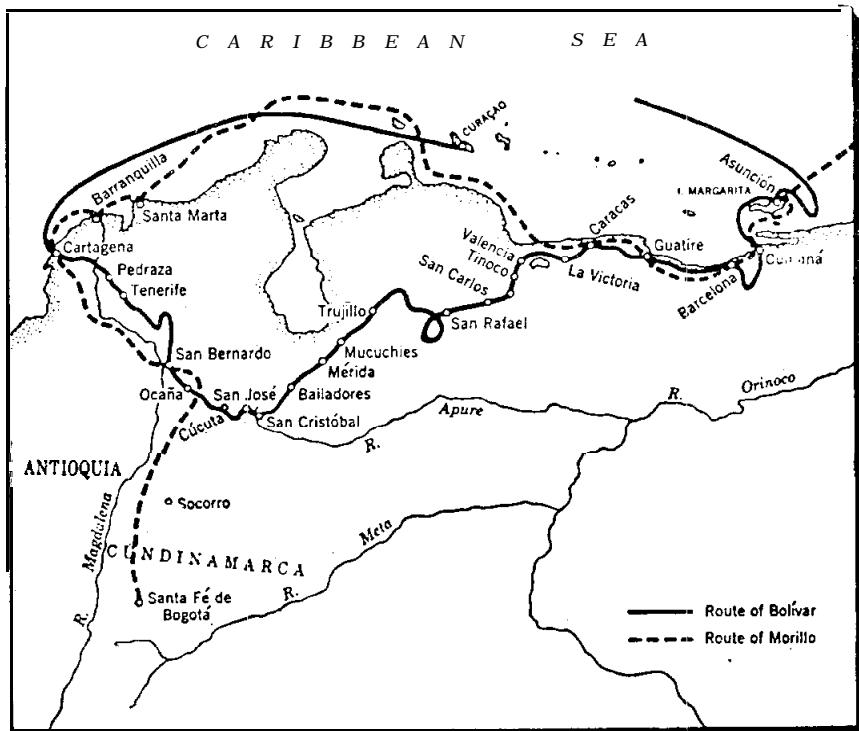
อิทูร์บิเดเกิดที่เมืองวัลญาโคลิด เมื่อปี ก.ศ. 1783 ในครอบครัวที่มั่งคั่งครอบครัวหนึ่ง นิκาเป็นชาวสเปนส่วนมาตราเป็นคริโอล เมื่ออายุได้ 27 ปี ปฏิเสธคำเชิญให้ร่วมกับกองทัพปฏิวัติของ ชีเคลโก อิทูร์บิเดสัมภารเข้าเบนทหารในกองทัพสเปนต่อสัญชาติชีเคลโก และโนเรโลส ซึ่งเขาอ้างว่า ได้รับชัยชนะหลายครั้ง ในระหว่างปี ก.ศ. 1816–1820 ซึ่งอยู่ในช่วงว่างเว้นจากสงคราม อิทูร์บิเด เดินเรียนรู้ความต้องการ และความไม่พอใจของชาวเมือง รวมรวมสมัครพรรคพวากเดินทางลงใต้เข้า ร่วมกับกองทัพปฏิวัติภายใต้การนำของเกรโร ทำสงครามปฏิวัติท่อไป

ด้วยเงินทุนที่ได้มาจากการปล้นสมบัติ พร้อมกับ “แผนแห่งอิกวัลตา” ที่ให้ความหมาย ของคำว่า “คนอเมริกัน” เขากล่าวว่า คนอเมริกันไม่ใช่แต่เพียงผู้ที่เกิดบนแผ่นดินนี้เท่านั้น หาก หมายรวมถึงชาวยุโรป ชาวอฟริกัน และชาวเอเชีย ที่อาศัยบนแผ่นดินนี้ด้วย อิทูร์บิเดเรียกกอง ทัพของเขาว่า “กองทัพแห่งคำมั่นสัญญา 3 ประการ” อันได้แก่การนับถือศาสนาคริสต์เป็นศาสนา ของชาติ เอกราช ถ้าเป็นไปได้ภายใต้ระบบกฎหมาย และมีพระเจ้าเฟอร์นันดินเป็นประมุข และความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้ที่เกิดทั้งในอเมริกาหรือในยุโรปที่อาศัยอยู่ในอเมริกา

แผนอิกวัลตา และกองทัพแห่งคำมั่นสัญญา 3 ประการเป็นกำหนดที่อิทูร์บิเด ใช้เป็น เหตุให้ชาวเมืองสนับสนุนกองทัพปฏิวัติ มีผู้มาร่วมกับกองทัพเป็นอย่างมากเป็นเหตุให้เข้ายึดเม็กซิโก ชีกี และประกาศเอกราชให้เม็กซิโก สำเร็จในวันที่ 27 กันยายน ก.ศ. 1821

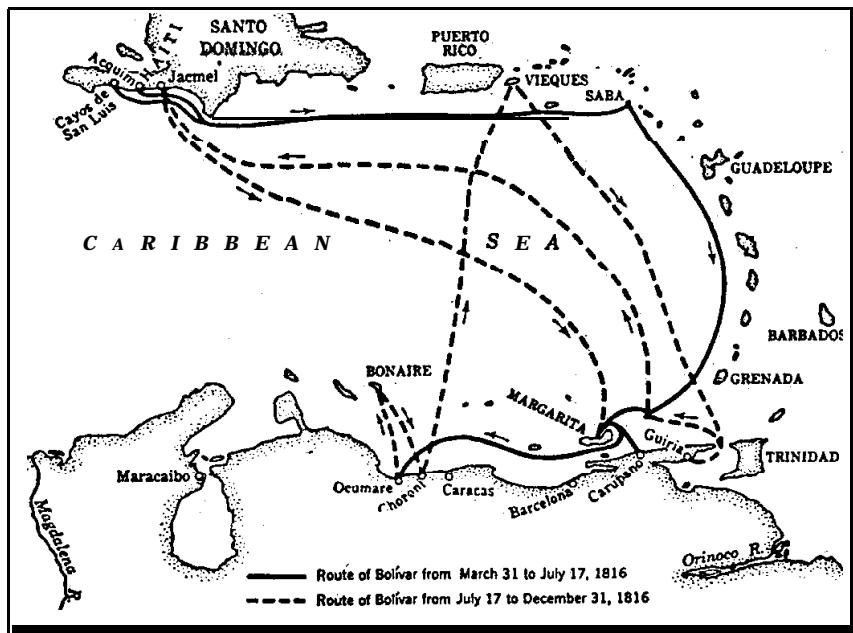
ไซมอน โบลิวาร์ (ค.ศ. 1783–1830) นักปฏิวัติดินแดนส่วนเหนือของอเมริกาใต้

การเดินทางของโบลิวาร์ และโมริลล่าในการประกาศอิสรภาพ ค.ศ. 1810–1815

โบลิวาร์กำลังเตรียมการปฏิวัติ

การเดินทางของโบลิวาร์ในปี ค.ศ. 1816

การประการเดอกราชทางภาคเหนือของอเมริกาใต้

การปฏิวัติเรียกร้องอิสรภาพในอเมริกาใต้ 'เริ่มต้นและจบลงในระยะเวลาใกล้เคียงกับการปฏิวัติในเม็กซิโก (ค.ศ. 1810-1824) ตลอดระยะเวลา 14 ปี ของการปฏิวัติได้ผลิตนักปฏิวัติที่มีชื่อเสียงหลายท่านให้โลกรู้จัก ในจำนวนเหล่านั้นผู้ที่ได้รับการกล่าวถึงบ่อยครั้งถึงความเป็นอัจฉริยะได้แก่ ไซมอน โบลิ瓦ร์ ผู้ปลดปล่อยดินแดนส่วนเหนือของอเมริกาใต้ และ ชาาน มาร์ติน ผู้ปลดปล่อยส่วนที่ส่วนที่เหลือยกเว้นราชอาณาจักรบราซิล

ไซมอน โบลิ瓦ร์ และ ชาาน มาร์ติน มีความคล้ายคลึงกันคือ ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ ที่จะปลดปล่อยชาวอเมริกันให้เป็นอิสระจากสเปน เต็มใจค้านนิสัยใจคอแล้วต่างกันอย่างกับสีขาวและสีดำ โบลิ瓦ร์ เป็นนักพูดที่เต็มไปด้วยอารมณ์ รู้จักใช้คำพูดที่ชักจูงผู้ฟังอย่างดี มีความทะเยอทะยาน ฝึกไฟห้าชื่อเสียง ส่วน ชาาน มาร์ติน เป็นบุคคลตรงกันข้าม เป็นคนพูดน้อย ตั้งใจทำงานไม่หวังลากยศชื่อเสียง ไม่สนใจคำสรรเสริญเยินยอดินรับผลที่ได้รับโดยไม่ปริปากบ่น แม้ในคราวที่โบลิ瓦ร์ ปฏิเสธคำขอร้องให้ส่งกองทหารมาช่วยรับกับสเปนในการปลดปล่อยเปรูที่ชาาน มาร์ติน ก่อการจันใกล้จะสำเร็จ โดยที่โบลิ瓦ร์ ต้องการปลดปล่อยเองนั้น สิ่งที่เขาทำก็คือ ยอมรับสภาพโดยที่ เนรเทศตนเองไปยุโรป ล้มเลิกอาชีพนักปฏิวัติ ปลดปล่อยโบลิ瓦ร์ทำไปตามท่องการ ไม่มีการโ久มีการกระทำนั้นอย่างไรก็ดี ทั้ง 2 ท่านประสบผลสำเร็จในจุดมุ่งหมายนั้นคือ สามารถขับไล่สเปนออกจากแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอนของตน เมื่อล้มเหลวที่ไม่อาจขึ้นนำทีทักษะการเมืองให้แก่ประเทศภัยหลังเอกสาราก็ตาม

การยึดรัฐบลังก์สเปนของโบลิเวียนมีผลอย่างไรที่เม็กซิโก เป็นผลอย่างนั้นต่ออเมริกาใต้ กลุ่มคริโอมีทราบข่าวการสละราชสมบัติของพระเจ้าชาลส์ที่ 4 ให้แก่พระเจ้าเฟอร์dinันที่ 7 ราชโอรส ซึ่งขณะนั้นทั้ง 2 พระองค์อยู่ในความคุ้มครองคุ้มครองด้วยของสเปนโดยเด็ดขาด ได้ก่อการปฏิวัติขึ้นไปอุปราชที่จังหวัดกัตตีต่อสเปนออกจากทำเนิน ตั้งรัฐบาลพลจัตุรินนามของพระเจ้าเฟอร์dinัน ก่อสังคมรัฐบาลขึ้นไปอุปราชการสเปนในบริเวณเนชั่นอล่า โคลอมเบีย อีกวาดอร์ เปรู และโบลิเวีย การสู้รบจุดแรกเกิดที่เมืองการากัสในเนชั่นอล่า ในขบวนการปฏิวัติครั้งนี้มีไซมอน โบลิ瓦ร์ อดีตผู้ร่วมงานกับฟรานเชสโก เดอ มิรันดา ซึ่งเป็นคนหัวรุนแรงรวมอยู่ด้วย ด้วยเหตุนี้เองความคิดที่จะให้ราชบลังก์ให้แก่สเปน ได้เปลี่ยนความต้องการเป็นเอกสารของตนเอง

ไซมอน โบลิ瓦ร์ เป็นชาามีองค์กรักสีขาวเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม ค.ศ. 1783 ในกรอบครัวที่มีบุตรคนหนึ่ง บิการดาเสียชีวิตทั้งตัวเขายังเยาววัย ในyanam เด็กจึงคงอยู่ในความ

ดูแลของนักการศึกษาผู้หนึ่งผู้ใดในความคิดของนักประชุมของฝรั่งเศส และถ่ายทอดไปยังโนลิวาร์ อีกทอดหนึ่ง¹⁷ เมื่ออายุได้ 17 ปี เดินทางไปศึกษายังประเทศสเปน ความมั่งคั่งทำให้เขาได้รับการยกย่องในสังคมชนชั้นสูงของสเปนแม้กระทั่งในราชสำนักของพระเจ้าชาลส์ที่ 4 เอง เมื่ออายุ 18 แต่งงาน กับหญิงสูงศักดิ์คนหนึ่งของสเปนแต่มีอายุอยู่ไม่นานก็เสียชีวิต การจากไปของภรรยา ประกอบกับการเห็นโปแลียนขึ้นสู่อำนาจในฝรั่งเศส ความสำเร็จของโปแลียนถึงกับทำให้โนลิวาร์ปฏิญาณว่าจะยึดถือแนวทางของโปแลียนเป็นแบบอย่าง นั้นก็คือ การปลดปล่อยให้ชาวละตินอเมริกันหลุดพ้นจากโซ่ตรวนที่ถูกสเปนล่ามมาเป็นเวลานาน

ทันทีที่ประกาศเอกราช โนลิวาร์เดินทางไปอังกฤษเพื่อความช่วยเหลืออีกทั้งเพื่อชักชวนให้ฝรั่งเศสโกร เดอ มิรันด้า กลับมาช่วยงาน ทั้ง 2 คนเดินทางกลับการากัส และในวันที่ 5 กรกฎาคม 1811 รัฐธรรมนูญฉบับแรกประกาศใช้ โดยมิรันด้า เป็นผู้บัญชาการสูงสุดของกองทัพปฏิวัติความร่วมมือของบุคคลทั้ง 2 อยู่ได้ไม่นานทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์ 2 ครั้งด้วยกัน ได้แก่ แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในการากัสในปี ก.ศ. 1812 ได้สังหารชีวิตนักปฏิวัติไปกว่า 20,000 คน ในขณะที่ฝ่ายสเปนได้รับความเสียหายน้อยกว่า อีกประการได้แก่การพ่ายแพ้ของกองทัพปฏิวัติที่เมืองปอร์โต คาเบลโล มิรันด้าเดินทางหนีออกจากประเทศด้วยเหตุนี้เอง โนลิวาร์ผู้ซึ่งยังหนุ่มแน่นประกอบกับความทะเยอทะยานส่วนตัวมิรันด้าส่งให้แก่สเปน โนลิวาร์หลังได้รับอภัยโดยเดินทางไปหลบซ่อนอยู่ที่เมืองกรุงเช้านาอนาคตของชาติ เตรียมงานเพื่อการปลดปล่อยครั้งใหม่โดยมีตัวเขานเป็นผู้นำ

ความพ่ายแพ้ในปี ก.ศ. 1812 ไม่ได้หยุดยั้งความคิดที่จะปฏิวัติของโนลิวาร์ จากคุรุเชา เดินทางไปโคลอมเบียเข้าร่วมกับขบวนนักปฏิวัติกลุ่มของอนโนนโน นารีโน ผู้เพิ่งเดินทางกลับมาจากคุกที่เมืองคาดิชา หลังจากที่ถูกคุมขังเป็นเวลาถึง 12 ปี ในข้อหา “บังอาจเขียนภาพการประกาศสิทธิของปวงชนของสภាទวีติฝรั่งเศส” โนลิวาร์อยู่ที่โคลอมเบียไม่นานก็เดินทางกลับเวเนซูเอล่า รวมรวมสมัครพรครพวงเข้าสู่สังคมรามอีกครั้งหนึ่ง การต่อสู้ครั้งนี้ง่ายดายสำหรับโนลิวาร์ มีผู้ร่วมในกองทัพมากขึ้นจนสามารถเข้ายึดเมืองหลวงได้สำเร็จในเดือนตุลาคม 1813 ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ปลดปล่อยแห่งชาติ และอีกหนึ่งปีต่อมาเป็นผู้บัญชาการสูงสุดของกองทัพปฏิวัติ

ขณะเดียวกันในสเปน ฝรั่งเศสถอยทัพจากสเปน พระเจ้าเฟอร์ดินันที่ 7 เสด็จกลับสเปน ประกาศนำระบบการปกครองแบบสมบูรณ์สูงสุดเชิงลับเข้ามายัง พร้อมส่งกองทัพเข้าเสริมกำลัง

¹⁷ Herring, op. cit., p. 254.

ในสหภาพเมริกา พฤติกรรมของพระเจ้าเฟอร์ดินันด์กับความรู้สึกของชาวเวเนซูเอล่า ดังที่เคยกล่าวมาแล้วว่า การปฏิวัติของชาวเวเนซูเอล่านั้นเป็นการต่อต้านข้าราชการสเปนไม่ใช่ต่อต้านพระเจ้าเฟอร์ดินันด์หรือสถาบันพระมหากษัตริย์ และการปฏิวัติได้ก่อเพื่อรักษาราชบัลลังก์ให้พระเจ้าเฟอร์ดินันด์ไม่เสื่อมโยนายนของสเปนที่ประกาศอุปถัมภ์เป็นผลร้ายคือผู้ปฏิวัติอีกทั้งผู้ประกาศก็ไม่ใช่ครอินกลันเป็นผู้ที่ก่อทัพปฏิวัติคือรักษาราชบัลลังก์ให้ คนเหล่านี้จึงเปลี่ยนจากมุ่งหมายในการปฏิวัติคือแทนที่จะทำเพื่อรักษาราชบัลลังก์ เป็นเพื่อเอกสารโดยสมบูรณ์ของสหภาพเมริกา อย่างไรก็ตาม ไม่พร้อมทั้งทางด้านอาชีวะ กำลังในขณะที่สเปนพร้อมกว่า โบลิ瓦ร์เดินทางหนีไปคุราเซาและcaravelina ในเขตนิว granada เข้ารับตำแหน่งผู้นำการปฏิวัติ แต่ก็พบกับความพ่ายแพ้ ผลสุดท้ายโบลิ瓦ร์หลบหนีออกประเทศไปลี้ภัยอยู่ที่เกาะجاไมก้า ดินแดนในอาณานิคมของอังกฤษ

โบลิ瓦ร์ใช้เวลาอีก 6 เดือนที่جاไมก้าเตรียมการกลับไปแผ่นดินใหญ่ ขณะเดียวกันเขียนจดหมายหลายฉบับเรียกร้องความร่วมมือจากบรรดาคนปฏิวัติอื่น ๆ ในจดหมายฉบับหนึ่ง เขายังได้แสดงความคิดที่จะรวมโลกใหม่ภายใต้การปกครองอันเดียวกันดังเข่นกับประเทศไทยเพื่อบ้านเช่นสหรัฐเมริกา เป็นตน โดยตั้งระบบการปกครองแบบราชาธิปไตย สนับสนุนการปกครองแบบสหพันธ์ระหว่างๆ โบลิ瓦ร์เดินทางกลับแผ่นดินใหญ่อีกรังก่อนที่จะตัดสินใจไปขอความช่วยเหลือจากไซอิท กัวยข้อสัญญาว่าจะเดิมรับบทบาท โบลิ瓦ร์ได้รับความช่วยเหลือเป็นกำลัง อาหาร และพาหนะสำหรับข้ามช่องแคบเป็นสิ่งตอบแทน

ความพยายามของโบลิ瓦ร์เป็นผลสำเร็จ เมื่อจากเหตุการณ์สำคัญ 3 เหตุการณ์ที่วัยกันได้แก่ การได้พ้นชนิตรใหม่ผู้มีความชำนาญการขึ้นมา และไม่กลัวผู้ใดทั้งสันไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือพระเจ้า เดิมที่บุคคลเหล่านี้เคยเป็นผู้ยึดสเปนปราบปรามปฏิวัติมาก่อน เหตุการณ์ที่ 2 ได้แก่ การยึดเวลาเข้ายึดครา็กส์ แต่เมื่อไปແ penetrum แม่น้ำ โอลิโนโก แหล่งปฏิบัติการที่เหมาะสมกว่าเพรเวสามาราต ใช้เป็นเส้นทางเข้าโจมทีมั่นสเปน หรือใช้เป็นเส้นทางหลบหนีต่ำหาสมุทรได้ เหตุการณ์สุดท้ายได้แก่ การเข้าเสริมกำลังจากทั้งภายในประเทศและนอกประเทศที่เห็นความสามารถของโบลิ瓦ร์ นำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลกลางคณะปฏิวัติขึ้นที่เมืองซิวิเดด-โบลิ瓦ร์บนปากแม่น้ำโอลิโนโก ครอบครองพื้นที่ทางตอนใต้และภาคใต้

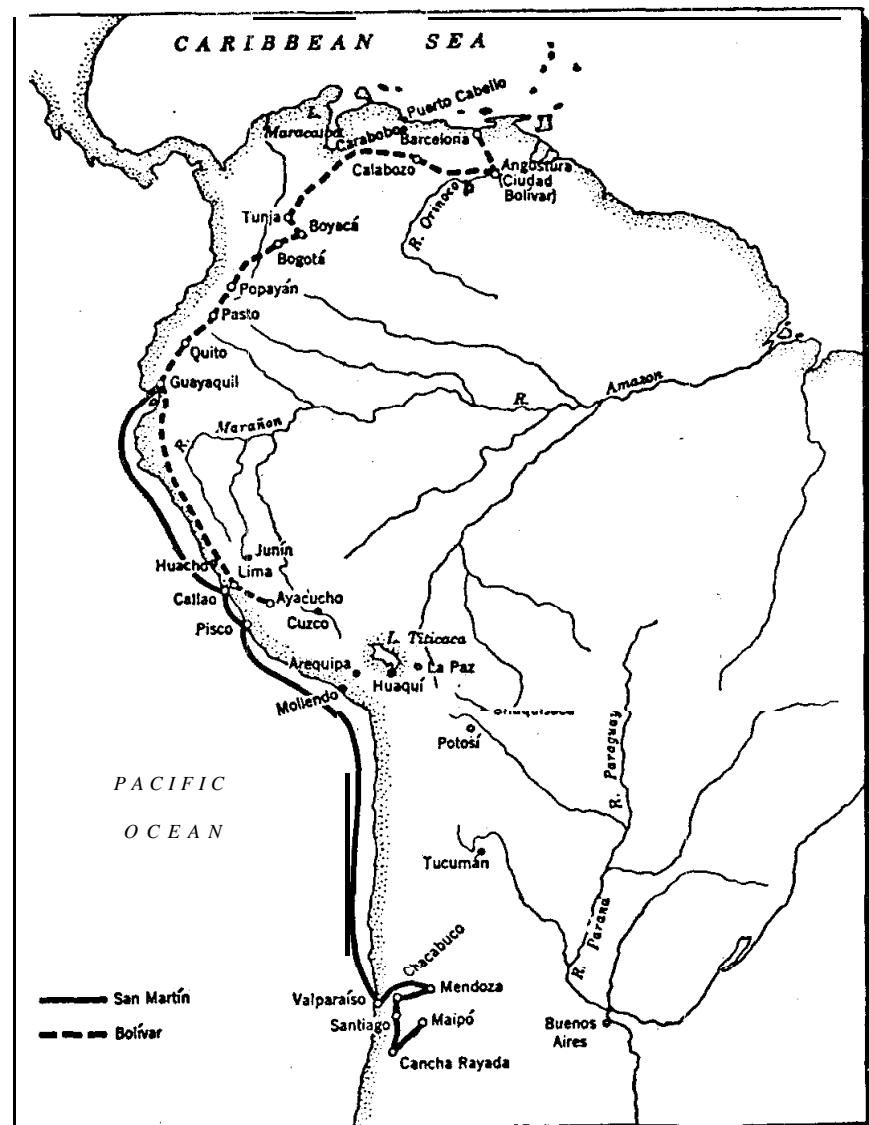
ชัยชนะครั้งแรกเกิดขึ้นในเขตนิว granada หลังจากเดินทางทั่วความยากลำบากและเสื่อมโยนายนที่ส เข้าทำลายกำลังสเปนที่เมืองโบยา加 ในวันที่ 7 สิงหาคม 1819 ได้รับเกียรติเป็น

ผู้ปลดปล่อย นิว กรานาดา จากนั้นเดินทางกลับเวเนซูเอล่า รวมເเอกสารเวเนซูเอล่าส่วนที่ปกครองอยู่ นิว กรานาดา และอีกครั้งหนึ่งเป็นของสเปนอยู่เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใต้ชื่อ สมพันธ์รัฐ แกรน โคลอมเบีย ความพร้อมของฝ่ายกองทัพปฏิวัติประกอบกับความอ่อนแอกองทัพสเปน นายพลโมริลโลถูกบังคับให้ลงนามสงบศึก กองกำลังสเปนเดินทางกลับในปี ก.ศ. 1820 แต่โนลิวาร์ท้อง ให้เวลาอีก 2 ปี ปราบผู้ยังคงรักษาอิสเปน ในวันที่ 24 มิถุนายน ก.ศ. 1821 เวนซูเอล่า ได้รับ เอกราชโดยสมบูรณ์ จากชัยชนะที่เมืองカラโบโน่ แต่ถึงกระนั้นสภาพสังคมยังมีอยู่ต่อไปถึงปี ก.ศ. 1823 จึงสามารถขัดผู้ยังรักษาดินแดนสุดท้ายของสเปนในอเมริกาใต้ แม้ ชาบี มาเรติน จะ ทำสำเร็จแล้วในปี ก.ศ. 1821 แต่นั้นไม่ได้ทำให้โนลิวาร์ยุติการทำสงครามปลดแอกของเขากลับมาอีกเพื่อ ขอกำลังสนับสนุนและได้รับการปฏิเสธจนเป็นเหตุให้ ชาบี มาเรติน อดลาชีวิตการเป็นนักปฏิวัติและ เดินทางไปใช้ชีวิตบนปลายในยุโรป โนลิวาร์ยกทัพลงมาอีกครั้งหนึ่งในปี 1825 ได้สำเร็จ และเปรูได้เอกสารช้อปปี้ สมบูรณ์ในปีเดียวกันนั้นเอง

ชาบี มาเรติน กับการประกาศเอกราชทางภาคใต้ของอเมริกาใต้

การแยกตัวจากสเปนของ บัวโนส ออเรส มีสาเหตุมากกว่าการปฏิวัติในเขตอื่น สาเหตุ แรกได้แก่ความไม่พอใจของบรรดาผู้อ่าน และประกอบอาชีพอยู่ท่ามท้าวเรือใหญ่ ๆ ของ ตา ปลาท้า ตลอดคุณที่อยู่ในการปกครองของสเปน เนื่องจากระยะทางที่ห่างไกลประกอบกับภัยอันตรายจากชาว พื้นเมืองแบบที่ร้ายสูงใจกลางของรัฐ ทำให้คนเดนนี้ไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างที่คิด เนื่องจาก การบีบเมืองท่าทุกแห่ง และให้ความสำคัญกับการขนส่งทางบกโดยใช้เส้นทางจากลิมา (สำนักอุปราชเปรู) เป็นส่วนใหญ่¹⁸ มาในปี ก.ศ. 1776 ข้อห้ามถูกยกเลิกเมื่อ บัวโนส ออเรส ได้รับการยกฐานะเป็นทั้ง ของสำนักอุปราช ตา ปลาท้า สืบเนื่องมาจากการความหวาดกลัวต่อการขยายตัวอย่างรวดเร็วของโปรตุเกส ในบริเวณทางใต้

¹⁸ ตามข้อเท็จจริงแม้จะถูกบีบเมืองท่า แต่ชาวเมือง บัวโนส ออเรส ได้ประโยชน์จากการลักชุมนำล้านคำขันตามเมืองท่า ที่ถูกบีบเป็นประจำ

การเดินทางของ ซาน มาร์ติน และ โบลิวาร์

โจเซ่ เดอ ซาน มาร์ติน วีรบุรุษนักปฏิวัติแห่งอเมริกาใต้

ในปี ค.ศ. 1777 ภัยจากโปรตุเกสหมุนไป เมื่อสเปนทำสัญญาไม่รุกรานชิงกันและกันมีการเบิกเมืองท่าทั่ง ๆ ท้องรับเรือสินค้าทั้งจากสเปนโดยตรงและจากอเมริกาด้วยกันเอง ด้วยกิจการค้าขายที่เพิ่มขึ้นทำให้ บัวโนส แอเรส ซึ่งเคยซบเชาเจริญขึ้นมาอย่างทันตาเห็น จากสภาพที่ยากจนมาสู่สภาพที่ร่ำรวย ที่กรุงบ้านช่องที่สวยงามเกิดขึ้น ถนนหนทางได้รับการตกแต่งซ่อมแซม ชุมชนหนาแน่นขึ้น ประมาณว่าในปี ค.ศ. 1800 มีถึง 40,000 คน แต่ความเดิบโถเหล่านั้นผู้ที่ได้รับประโยชน์มากกว่าผู้ใด คือ ชาวอังกฤษไม่ใช่สเปน ในขณะเดียวกันการค้าขายพิถกழหายก็เจริญตามทิศไปด้วยการร้องเรียนการค้าขายเสรีของชาวท่าเรือ ในปี ค.ศ. 1793 คำร้องขอฉบับแรกถูกส่งไปสเปน การปฏิเสธทำให้ชาวท่าเรือไม่พอใจ และต้องการกำจัดอังกฤษให้ออกไป

ขณะเดียวกันในยุโรป การขยายอำนาจทางทหารอย่างรวดเร็วของฝรั่งเศสภายใต้การนำของนโปเลียน¹⁹ ทำให้อังกฤษกลัวว่าอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจของตนในแผ่นดินใหม่จะถูกกระทบกระเทือน เพื่อไม่ให้เกิดผลดังกล่าว กองทัพเรืออังกฤษภายใต้การนำของนายพลเรือเซอร์ โจน ปีก-แยม เข้ายึด บัวโนส แอเรส ในวันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1806 อย่างไม่มีการบอกเหตุล่วงหน้า อุปราชหลวงหนีจากเมือง อังกฤษประกาศตั้งเบอร์เรสฟอร์ดเป็นผู้ว่าการรัฐ และเพื่อเป็นการประนี-ประนอมประการยืนยันสิทธิ์อันพึงมีของชาวเมืองในการสนับสนุนศาสนา กรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนตัว การรักษาความยัติธรรม และที่สำคัญคือการค้าเสรี นอกจากนี้ยังประกาศให้การสนับสนุนแก่นักปฏิวัติทั้งหลายเพื่อต่อสู้สเปนด้วย

ความพยายามของอังกฤษไม่เป็นผลสำเร็จ อังกฤษไม่เข้าใจชาวเมืองดี เมื่อชาวเมืองจะรังเกียจสเปน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะยอมรับอังกฤษ ในเดือนสิงหาคมนี้เดียวกัน กองทัพกองทัพประชาชนของ บัวโนส แอเรส ภายใต้การนำของ ชาบี ดิโอโก ลินีเอสซ์ ขับไล่กองทัพอังกฤษออกจากแผ่นดินได้สำเร็จ เมื่อกลับมาอีกในปี ค.ศ. 1807 ชัยชนะครั้งนี้ทำให้เกิดความรู้สึกด้วย หนึ่งแก่ชาวท่าเรือว่า การขับไล่ชาวต่างชาติที่หวังเข้ามาตักตวงผลประโยชน์เป็นหน้าที่ของพากษา และเป็นงานที่พากษาทำได้ด้วย ทัวลินีเอสซ์ได้รับการแต่งตั้งจากสเปน ให้ดำรงตำแหน่งอุปราชแห่ง ตา ปลาตา จนถึงปี ค.ศ. 1809 ก่อนที่จะเสียตำแหน่งไปให้แก่เชลโลโก เดอ ซิสเนโรส ผู้ต้องไปเผชิญกับบัญชาความต้องการในเรื่องการค้าเสรีของชาวท่าเรือต่อไป

ความคิดเรื่องการค้าเสรีได้รับการกระตุนอย่างรุนแรงในปี ค.ศ. 1809 ภายใต้ข้อเซียนของนักกฎหมาย มาเรียโน โมเรโน ที่ยืนยันในประโยชน์ของการค้าเสรี ความคิดของเขามีได้รับการสนับสนุน รวมทั้งจากชาวสเปนผู้เป็นผู้นำราชสำนักเอง แต่ข้อเสนอไม่ได้รับการยอมรับจากสเปน

ความไม่พอใจต่อการผูกขาดการค้าของสเปน ประกอบกับการยึดอำนาจของนโปเลียนในปี ค.ศ. 1808 และหลังจากที่กองทัพฝรั่งเศสยึดเซวิลล์ และ คาดิช ดินเดนสุดท้ายของสเปนได้หมัดชาวบัวโนส แอเรส จึงได้ทำการปฏิวัติประกาศตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นในนามของพระเจ้าเฟอร์ดินันที่ 7 โดยมีคอร์เนลิโอ ชาอาเวกรา เป็นประธาน มาเรียโน โมเรโน เป็นเลขานุการ รวมทั้งมานูเอล เบลกราโน และเบอร์นาร์ดิโน ริวากาเรีย ในจำนวนสมาชิกทั้งหมด มาเรียโน โมเรโน เป็นผู้มีที่อยู่ที่พำนักมากที่สุด งานของเขามีได้แก่ การขับไล่อุปราชและศาลของสเปนออกจากประเทศ สนับสนุนการค้าเสรี ก่อตั้งหอดูมดแห่งชาติ จัดให้มีสำนักผู้ตรวจสอบ ปฏิรูปกองทัพ ทำให้สำนักวาร์ติกัน

¹⁹ Davies, op.cit., pp. 450-457.

มารีอาโน โมเรโน (ค.ศ. 1778–1811)

นักกฎหมาย นักการเมืองของบัวโนส ออเรส

รับรองรัฐบาล นอกจากนี้ยังออกหนังสือพิมพ์ La Gaceta de Buenos Aires เวียร์องให้แยกตัว
ออกจากสเปน

อย่างไรก็ตามคิดของโมเรโนในเรื่องรูปการปกครองขัดแย้งกับคอร์เนลิโอ ชาอาเวครา
ซึ่งนิยมแบบกระจายอำนาจในขณะที่โมเรโนเห็นว่าการรวมอำนาจจะเหมาะสมกว่า โมเรโนถูกอกจาก
การเป็นสมาชิกในรัฐบาลปฏิวัติ เข้ารับตำแหน่งทูตประจำกรุงลอนดอน แต่เสียชีวิตก่อนไปถึงอังกฤษ
การตายของโมเรโน ประกอบกับการปะทะกันทางการเมืองเบลกราน ทำให้รัฐบาลปฏิวัติ
อ่อนแลง ในช่วง 2 ปี ที่มา้มีการย่างอำนาจกันภายใน รัฐซึ่งเคยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแตกแยก
ออกเป็นเขต ๆ ถึงกระนั้นในการประชุมครั้งหนึ่งที่เมืองทุคามานในปี ค.ศ. 1816 ที่ประชุมลงมติ

อันเดร ชานาดา ครุช (ค.ศ. 1792–1865)

นายพลในกองทัพปลดปล่อยของ ชาన มาร์ติน

ประกาศเอกราชนี้ให้แก่ ลา ปลาต้า ประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด ในการปกครองประเทศไทย โดยมี ชาวน มาร์ติน บัวเรกอน เป็นผู้นำ

การเผยแพร่คำจากนั้นในระหว่างช่วงปี ค.ศ. 1810–1816 ไม่เพียงแต่ทำให้กลุ่มผู้นำแตกแยกกัน ยังทำให้คืนแค้นในแบบลุ่มแม่น้ำ ลา ปลาต้า ไม่ยอมขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลางที่ บัวโนส แอเรส ถึงแม้ในประเทศที่เมืองทุกความาน ที่ส่งผลต่อการประกาศเอกราชนี้แก่ภูมิภาคแถบนี้ ผู้ที่เข้าประเทศ หาใช่ผู้คุณยำนาชาชั่งมากในสภาพไม่ หากแต่เป็นเดียงซองผู้ที่ได้เดียงซองน้อยในการปกครองเท่านั้น เพื่อแก้ไขสภาพดังกล่าว โบโนส แอเรส ดำเนินนโยบายทั้ง “น้ำเย็นเข้าลับ” และ “ใช้ไม้แข็ง” เช่นการใช้กำลังเข้าที่ชาวเมืองอาชั่งชืออง (ในปารากวัย) กองกำลังของ บัวโนส แอเรส ภายใต้การนำของ

นายพลมานูเอล เมดกราโน พ่ายแพ้ต่อชาวปารากวัย ในปี ก.ศ. 1813 ปารากวัย ประกาศเอกราช
ไม่เพียงจากสเปน แต่จากบัวโนส แอเรส ด้วย

นอกจากปารากวัย บัวโนส แอเรส มีปัญหากับบันดา โอเรียนตัล (บ้านที่ได้แก่ประเทศ
อุรuguay) คินเดนแห่งนี้เคยตกเป็นกรรมพิพากธรรมระหว่างสเปนกับโปรตุเกส ในสนธิสัญญากำหนด
เส้นเขตแดนในปี ก.ศ. 1777-1778 บันดา โอเรียนตัลเป็นกรรมสิทธิ์ของสเปนภายใต้การปกครอง
ของอุปราชาเขต ลา ปลาต้า อย่างไรก็ได้การปกครองแบบเดียวกับของอุปราชาอีสุกิ ทำให้บันดา โอ-
เรียนตัล ประกาศตัวเป็นอิสระในปี ก.ศ. 1808 ภายใต้การนำของโยเซ่ เจอร์ว่าชิโอ อาร์ติกส์
โปรตุเกสจากการซักน้ำของอีสุกิเข้าสู่สังคมครั้งด้วยในปี ก.ศ. 1811 เพื่อกำจัดโปรตุเกส อาร์ติกส์ ลง-
นามร่วมมือกับ บัวโนส แอเรส โดยแยกเปลี่ยนกับเสรีภาพในการปกครองตนเองภายใต้ความคุ้มครอง
จากบัวโนส แอเรส อย่างไรก็ได้ อาร์ติกส์ฉีกสัญญาอีสุกิ 2 นีต่อมา ทรงรามเกิดท่องมาอีก 6 ปี โดย
ผลักกันแพ้ผลักกันจนะ ในที่สุดในปี ก.ศ. 1828 ด้วยความช่วยจากกองถูกอุรuguay ได้รับเอกราช

โยเซ่ เจอร์ว่าชิโอ อาร์ติกส์ (ค.ศ. 1764-1850) นักปฏิวัติของอุรuguay

คิณเดนอิกแห่งหนึ่งที่ไม่ยอมรับอำนาจของบัวโนส แօเรส ได้แก่ อีปเปอร์ เปรู (ประเทศโบลิเวียในปัจจุบัน) คิณเดนที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุ อีกยังเป็นศูนย์กลางทางทหารที่เข้มแข็งของสเปนตลอดเวลา 300 ปี ที่ผ่านมา กองทัพ บัวโนส แօเรส ภายใต้การนำของนายพลมานูเอล เบลกราโน ผู้ซึ่งพ่ายแพ้มาจากการบุกบ้านคา โอดี้เรนเตลล์ ได้พบกับความพ่ายแพ้อีกรังหนึ่งที่อีปเปอร์ เปรู ในปี ก.ศ. 1813 ความล้มเหลวที่ผ่านมานอกจากไม่อาจนำคิณเดนเหล่านี้เข้ามายุ่งยากให้การปักธงที่บัวโนส แօเรส และกำจัดอำนาจของสเปนให้หมดไปแล้ว ต้องรอให้กองทัพของโบลิเวียลงมาปลดปล่อยอีก 12 ปีต่อมา แต่การพ่ายแพ้ได้สร้างนักปฏิวัติคนใหม่แทนที่เบลกราโน ผู้ถูกปลักให้จากเวทีนักปฏิวัติหลุดไป ผู้นี้คือ โยเซ่ เดอ ชาน มาร์ติน

ชาน มาร์ติน เกิดเมื่อปี ก.ศ. 1778 ที่เมืองยาเปญุทางภาคเหนือของอาร์เจนตินา บิดาเป็นข้าราชการสำนักขาวสเปน เมื่ออายุได้ 7 ปี เดินทางพร้อมบิดามารดากลับสเปน เข้ารับการศึกษาทางด้านทหาร เมื่อจบการศึกษาสมัครเป็นทหารรุ่นได้รับตำแหน่งพันโทแห่งกองทัพสเปน เมื่อฝรั่งเศสยึดสเปนจึงลาออกจากเดินทางกลับ บัวโนส แօเรส สมัครเป็นทหาร ในขณะเดียวกันเข้าเป็นสมาชิกในสมาคมลับแห่งหนึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการแยกตัวออกจากสเปน อย่างไรก็ตามบทของชาน มาร์ติน ในระยะแรกไม่เก็บขัตติยกรรมห้องถัง ปี ก.ศ. 1814 เมื่อเข้ารับตำแหน่งแม่ทัพแทนนายพลมานูเอล เบลกราโน ผู้ซึ่งพ่ายแพ้ท่ากองกำลังสเปนในการรบเพื่อปลดปล่อยอีปเปอร์ เปรู (โบลิเวีย) ก่อนหน้านี้

งานของชาน มาร์ติน เมื่อเข้ารับตำแหน่งแม่ทัพแทนเบลกราโน คือการกลับเข้าสู่สังคมกับอีปเปอร์ เปรู ความพ่ายแพ้ครั้งก่อน ประกอบกับความเข้มแข็งของสเปน ชาน มาร์ตินซึ่งบัวโนส แօเรส ให้เชื่อว่า การรบกับอีปเปอร์ เปรู ไม่เป็นผลดีเท่าไหร่ และขอลาออกจากตำแหน่งโดยขอเลิกกับตำแหน่งผู้ว่าการรัฐแห่งเมืองคุย ที่อยู่ลึกเข้าไปทางทิศตะวันตกแทน แหล่งที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปฏิวัติ เพราะใกล้กับเปรู กองกำลังส่วนใหญ่ของสเปนและประชาชนยังมีความจงรักภักดีต่อสเปนมากที่สุด ถ้าปลดปล่อยเปรู ได้นำหมายถึงอิสรภาพของภูมิภาคแทนนี้ทั้งหมด ความคิดนี้ไม่ใช่ของใหม่ นายพลเบลกราโนเคยคิดมาก่อน แต่ต่างจาก ชาน มาร์ติน ทรงที่ว่าเบลกราโนใช้โบลิเวียเป็นที่มั่น ตามแผนการ ชาน มาร์ติน จะใช้พื้นที่ชายแดนตะวันตกของบัวโนส แօเรส เป็นแหล่งสะสมกำลัง อาวุธ จากนั้นจะข้ามเทือกเขาแอลติสเปชเชียลลิส ร่วมกับกองกำลังปฏิวัติของชิลีภายใต้การนำของเบอร์นาโด โอธิกินส์ จากนั้นจึงจะเข้าปลดปล่อยเปรู แผนงานของ ชาน มาร์ติน ได้รับความเห็นชอบ และได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการรัฐโดยตามเสนอ

การทำงานของ ชาан มาร์ตินในช่วงปี ค.ศ. 1814-1817 ไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง แม้จะได้รับอนุญาตจาก บัวโนส แอเรส ความชัดเจ้งภายในคณะรัฐบาล การซึ่งคืบหน้าของผู้นำรัฐในสหพันธ์ฯ ทำให้งานล่าช้ากว่ากำหนด ชาัน มาร์ติน ท้องจัดหาอาวุธเอง ท้องเกณฑ์กำลัง เองโดยคัดเลือกจากชาวชิลีที่ลี้ภัยมาจากการปราบปรามของสเปน ตั้งแต่ครั้งเริ่มปฏิวัติในปี ค.ศ. 1810 เสือผ้า อาหาร ได้รับความช่วยเหลือจากนางชาัน มาร์ติน ที่ส่งมาจากบัวโนส แอเรส อาวุธยุทโธปกรณ์ถูกหลอมขึ้นมาเองภายในบริเวณวัด ความช่วยเหลือของบาดหลวง ลูอิส เบลกราน นักบวชันกับปฏิวัติจากชิลี ผู้มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี²⁰

ในปี ค.ศ. 1816 ฐานะของ ชาัน มาร์ติน ดีขึ้นเป็นผลมาจากการประชุม เพื่อประกาศเอกราชที่เมืองทุ่มภูมาน ได้ส่งบัวเรคอน ขึ้นสู่คำแห่งผู้ปักครองสูงสุดของสหพันธ์รัฐ บัวเรคอนเป็นผู้ที่สนับสนุนความคิดของ ชาัน มาร์ติน ถึงกระนั้นก็ช่วยไม่ได้มาก เพราะบัวเรคอนไม่สามารถทำให้ผู้นำอื่นเห็นพ้องกับตนเองในความคิดที่ว่า สมควรหรือไม่ที่จะแยกตัวจากสเปนหรือถ้าแยกแล้วควรนำเพอร์คินนามเป็นนายกรัฐมนตรี หรือเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ “การก่อการชั่ง่ายกว่าการทำให้บุคคลเหล่านั้นเชื่อในการปฏิวัติ” และ “การปฏิวัติครั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่ามนษย์เป็นผู้ทำหากแต่ เป็นการปฏิวัติของฝูงแกะมากกว่า”²¹ เป็นคำกล่าวของชาัน มาร์ติน ก่อนที่โครงการหงหงมหาดุกยกเลิก เหตุการณ์ภายในสเปนช่วยให้สถานการณ์ที่เลวร้ายขึ้น พระเจ้าเพอร์คินน์เสด็จขึ้นครองราชย์ ปฏิรูปการปกครอง พฤติกรรมดังกล่าวช่วยทำให้ชาวบัวโนส แอเรส ที่ยังพระวักพะวงในองค์พระเจ้าเพอร์คินน์ รับทัศนิจัยเลือกเอกราชอันสมบูรณ์มากกว่าการอยู่กับสเปนต่อไปในการนี้ ชาัน มาร์ติน ได้ช่วยกระจายความคิดเข้ากล่าวว่า

“เราต้องรออีกนานเท่าไรถึงจะถึงเวลา
ประกาศอิสรภาพ ท่านคิดว่าเป็นการ
ยากมากนักหรือกับการพิมพ์หนังสือ ประดิษฐ์ช่างชาติ
หลอมอาวุธ เพื่อใช้สำหรับการบังคับประเดช
ท่านคิดว่ามีเหตุผลใดแล้วหรือที่จะให้อนาคต
ของชาตินราไปอยู่กับชาติที่เป็นศัตรู”²²

²⁰ Herring, op. cit., p. 268.

²¹ Loc. cit.

²² Ricardo Rojas, San Martin, Knight of the Andes (New York, 1945) p. 91.

เมอร์นาโด โอชิกินส์ (ค.ศ. 1778-1842) ผู้ปลดปล่อยชีลี

จากการสนับสนุนของรัฐสภาที่เมืองบัวโนส ออเรส ในปี ค.ศ. 1817 ชาาน มาร์ติน เทรียมปลดปล่อยชีลี ส่งกำลังข้ามเทือกเขาแอนดีสที่หนาเย็นปากคลุ่มไปกว่าพันเขี้ยดที่มั่นของสเปน ที่เมืองชาคาบูโกที่ซึ่งเขาได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ปลดปล่อย “และผู้ว่าการรัฐแห่งชีลี” คำแห่งซึ่ง เข้าปฏิเสธและมอบให้แก่เบอร์นาโด โอชิกินส์วีรบุรุษนักปฏิวัติแห่งชีลีอีกต่อหนึ่ง ในชีลี ชาาน มาร์ติน ใช้เวลาอีกกว่าปีทำสิ่งที่ทำสำเร็จกับสเปน ในที่สุดในวันที่ 5 เมษายน 1818 ชีลีได้รับเอกราชจาก ชัยชนะต่อที่มั่นแหล่งสุดท้ายของสเปนในการรบที่เมืองไม่ปู ผลสำเร็จครั้งนี้นอกจากจะนำชื่อเสียงมา ให้แก่ ชาาน มาร์ติน เขายังได้รับเงินสด สิ่งของมีค่าประเมินราคามิได้ เงินเดือนประจำอีกจำนวน หนึ่ง ของทั้งหมดเขามอบให้แก่โรงพยาบาล และใช้เวลาต่อไปอีก 2 ปี เพื่อการบุกเบրุต่อไป

การรบครั้งใหม่เริ่มต้นในปี ค.ศ. 1820 คราวนี้ในกองทัพของชาาน มาร์ติน นอกจาก อาวุธ และกำลังจากห้องชีลีและบัวโนส ออเรส ยังมีบังโภ เอนกาลากา นักเดินเรือชาวชีลี และ ลอร์ด โกลเ格รน นายทหารเรือนอกราชการชาวอังกฤษ ผู้มีความสามารถผู้หนึ่ง เป็นผู้เตรียมแผนการ

รบทางทະເລ²³ ປັນສຄມດໍທໍາລາຍກຳລັງທາງເຮືອຂອງສປັນກ່ອນການບຸກຄັ້ງໃໝ່ ທີ່ເປົ້າ ຜ້ານ ມາຮົດນ
ພບກັນບໍ່ຢູ່ຫາຂ້ອໃໝ່ໄມ້ໃຊ້ເຮືອທາງທຫර ແຕ່ເປັນເຮືອຄວາມໄມ້ເຂົ້າໃຈວ່າທ່ານມີການປົງວິທີ ເປົ້າ
ເປັນຄືນແກນທີ່ຄ່ອນຂັ້ງຈະລ້າຫັ້ງແລະຮັບເຂວັດນຫຣມຂອງສປັນນ້ອຍຝາກ ສ້າເປົ້ຍເທິນກັນເນັກຊີໂກ
ຫີ່ອເວັນຊີເລົດ່າ ແລະໜຸ່ງເກາະໃນກະເຄາວົນເບີຍ ຜ້ານເນື່ອງທັງຄົວແພແນ້ນຊີລາເຮສຖ່າມສີທີໃນ
ສັງຄມໄມ້ແຕກຕ່າງກັນມາກ ເມື່ອໄມ້ມີກາຮົດນີ້ ຄວາມຄົດໃນເຮືອສົງກັບທີ່ມີໄປເພື່ອຫລືກເລີ່ມຂ້ອຈຳກັດ
ທັງລ່າວໜ້າ ມາຮົດນ ຂລອກເຮົາໄຈມີລົມ່າ ສະສົມກຳລັງເພີ່ມເຕີມພຽມກັນການປົງຈຸດຮອມໜ້າເນື່ອງທີ່
ເນື່ອງນິສໂກທາງຄອນໄດ້ຂອງເປົ້າ ກາຮົງຮອເຂົ້າໄຈມີເປົ້າໄດ້ຮັບການໂຄນິ້າຈາກບວດຄານກັບປົງວິທີຫວຸ່ນແຮງ
ໜ້າ ມາຮົດນ ອົດປາຍສາຫະຫຼຸໄວ້ດັ່ງນີ້

“ການປັດປຸລ່ອຍຄືນແກນທີ່ໜ້າເນື່ອງໄມ້ມີຄວາມເຂົ້ອ
ໃນເຮືອສົງກັບເປົ້າ ເປົ້າໄມ້ອ່າຈາກໄດ້ດ້ວຍວິທີກາຮ
ທາງທຫර ວິທີທີ່ຖຸກແລະເໝາະສນທີ່ສຸດກີ່ກາຮໄດ້
ຄວາມຮັນໃນເຮືອສີທີ ແລະເສົງກັບກາຮ ກະຕຸ້ນຄວາມ
ເຂົ້ອມ໌ ເມື່ອດຶງເວລານັ້ນດ້ວຍກຳລັງທຫරເພີ່ມເລື້ອ
ນ້ອຍກີ່ສາມາດປັດປຸລ່ອຍເປົ້າໄດ້”²⁴

ໃນຂະຫະໜ້າ ມາຮົດນ ຮອກວາມສຸກອນໃນເຮືອສົງກັບໃນເຮືອສົງກັບໃນສປັນເກີດຄວາມ
ວຸ່ນວາຍຈາກກຸລຸ່ມເສົງນິຍົມທີ່ນັບບັນກັບໃຫ້ພະເຈົ້າເພື່ອຄືນນັ້ນປະກາດນໍາຮູ້ຮ່ານນຸ່ມຈຸນນັ້ນນີ້ ດ.ກ. 1812
ກລັນນາໃຫ້ທໍາໃຫ້ອຸປະກອດແຫ່ງເນື່ອງລົມາຫັນນາເຈຣາສົງບົກກັນກອງທັກປົງວິທີ ພົດຂອງກາຮເຈຣາໄດ້ຮັນ
ຄວາມສໍາເລົາການຄວາມທັງກ່າວຂອງໜ້າ ມາຮົດນ ນັ້ນໜ້າຍັງລົງອີສຣກັບສອງເປົ້າ ແນວ່າໜ້າ ມາຮົດນ
ຕ້ອງໃຫ້ເວລາອີກະຍະໜີ້ໜັກຂວານໄທກຸລຸ່ມຄົງໄອນອອງເຫັນຄວາມສໍາຄັງຂອງຮູ້ບາລທີ່ປ່າກຮອງໂຄຍປະຫານ
ແກ່ນພົດປະໂຍ້ຍືນທີ່ຕ້ອງກາຮລັງກາຮຈາກໄປໝອງສປັນ²⁵ ໜ້າ ມາຮົດນ ປະກາດອີສຣກັບໄທແກ່ເປົ້າໃນ
ວັນທີ 25 ກຣມງາມ ດ.ກ. 1821

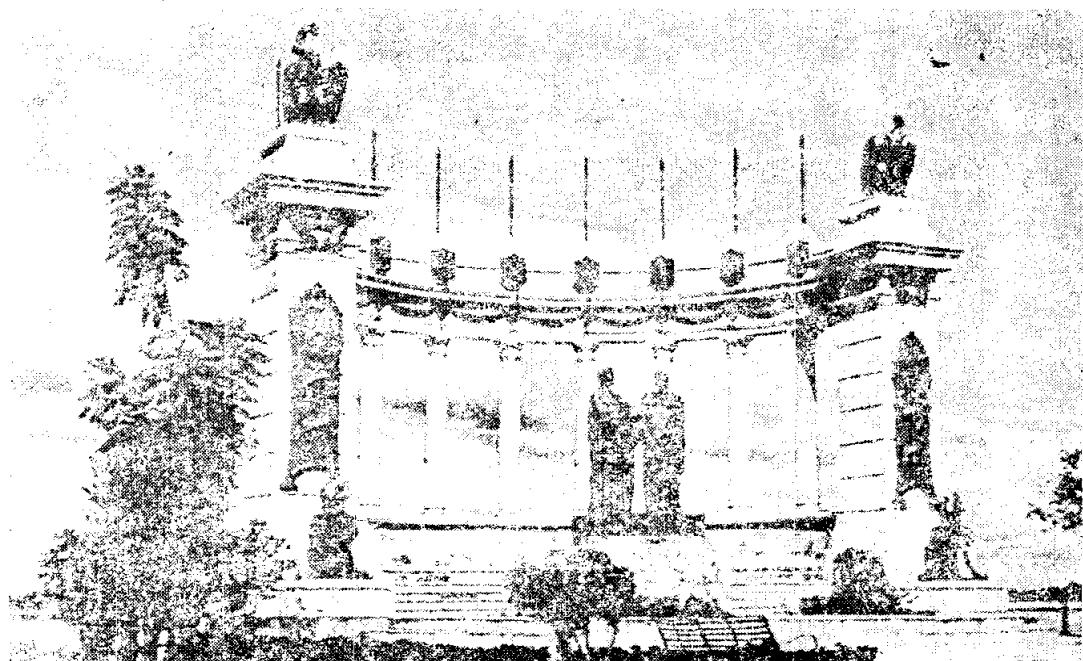
ກາຍຫັ້ງກາຮປະກາດເອກຮາຈ ໜ້າ ມາຮົດນ ພບກັນບໍ່ຢູ່ຫາອີກມາກມາຍ ນັບກັ້ນແຕ່ກາຮຂັ້ນໄລ່
ກອງທັກປົງຜູ້ທີ່ຍັງຈຳຮັກກັດທີ່ຕ້ອງສປັນທີ່ຍັງຍືດກຸມປະເທດສ່ວນໃໝ່ຂອງເປົ້າໄວ້ອູ່ ນອກຈານນີ້ກາຮຊັ້ນ
ກັນເອງຂອງຜູ້ນໍາໃນກອງທັກປົງວິທີ ລອວົດ ໂຄເຕຣນ ເຮີກຮ້ອງ ຮາງວັດສໍາຫັນຫັນ ເມື່ອໄດ້ຮັບກາຮ

²³ Herring op. cit, pp. 269–270.

²⁴ Rojas, op.cit., p. 179.

²⁵ Herring, op. cit., p. 271.

ปฏิเสธ ขโมยทองคำทรัพย์สินจากคลังเปรูเดินทางกลับชิลีประมาณชาน มาร์ติน ว่าเป็นผู้ทรยศต่อ
ขบวนการปฏิวัติ และไม่รักษาคำมั่นสัญญา ที่ให้ไว้ว่าจะแบ่งทรัพย์สินที่ปล้นได้จากสเปน เพื่อยก
ข้อโต้แย้ง และเพื่อขับไล่กองทัพสเปนให้หมดไป ชาน มาร์ติน เดินทางขึ้นเหนือกว่าความหวังว่าจะ
ขอกำลังจากโบลิวาร์ ซึ่งขณะนั้นกองทัพของเขากลับลงมาถึงอีกวาคร์แล้ว

กัวยาคิล สถานที่สองนักปลดปล่อยผู้ยังไหญ์พบกันเบ็นครังแรก
ไซมอน โบลิวาร์ กับ โซเซ่ เดอ ชาน มาร์ติน

ชาน มาร์ติน กับไซมอน โบลิวาร์ พบกันเบ็นครังแรกในวันที่ 26 กรกฎาคม ค.ศ. 1822 ที่เมืองกัวยาคิล ความประทายามักใหญ่ไฟสูงของโบลิวาร์ และความถ่อมตัวของชาน มาร์ติน ทำให้การเจราไม่เป็นผลสำเร็จ²⁶ ชาน มาร์ตินเดินทางกลับเปรู ปลดปล่อยให้โบลิวาร์ปลดปล่อยเปรูต่อไป 使者ชีวิการเป็นนักปฏิวัติ จากนั้นเดินทางไปชิลี บัวโนส แอเรส ยังกุตุช และเบลเยียม กลับมาบัวโนส แอเรส อีกรังในปี ค.ศ. 1829 เขายังได้ขึ้นฝั่งเพราทามาได้ก่อต่อการใช้ชีวิช่องเขาในทางที่ผิด เดินทางกลับยุโรปและใช้ชีวิคบันปลายในฝรั่งเศสจนกระทั่งปี ค.ศ. 1850 ชาน มาร์ติน ได้รับการยกย่องในฐานะนักปฏิวัติผู้นำอิสรภาพมาให้แก่อาร์เจนตินาเมื่อเวลาผ่านพ้นไปอีก 30 ปี

²⁶ Ibid., pp. 272-274.

การประกาศเอกราชให้แก่เปรูและอป์เปอร์ เปรู ของโบลิวาร์

เมื่อ ชาบี մարտին เดินทางจากกัวยาคิลในปี ค.ศ. 1822 เปรูจึงเป็นหน้าที่ของโบลิวาร์ เมื่อจะประสบบุญหาต่าง ๆ เช่น การก่อการจากกองกำลังสเปน การเตรียมแยกตัวของเวเนซูเอล่า จากสหพันธ์รัฐแกรน โคลอมเบีย การแข่งขันของชาวโนโภต้า หรือแม้แต่ในเปรูเองที่ผู้นำแทรกแยก ภายหลังการจากไปของชาบี մարտին ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1823 เนื่องจากภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้กับชาบี մարտիน ให้แก่เปรู จึงได้รับคำอนุมัติจากรัฐสภาที่เวเนซูเอล่า ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1823 ภายหลังที่ยึดครองมาได้ เขาได้รับตำแหน่ง “วีรบุรุษแห่งเสรีภาพ” และผู้บัญชาการสูงสุด นักการงานนี้เขาได้ พบว่า กลังของเปรูไม่มีสมบัติใดหลงเหลืออยู่ ผู้ที่เข้าไว้ใจได้หากหันหน้าไม่รวม อันโคนิโอลเซ่ เดอ ชูเกร์ วีรบุรุษแห่งสเปนที่เมืองบีชินชา และเพื่อนชาวอังกฤษอีกจำนวนหนึ่ง

งานประบามกองกำลังสเปนออกลิมานจึงเป็นหน้าที่ของชูเกร์ ในวันที่ 9 ธันวาคม 1824 ในการรับที่เมืองอาญาโก กองกำลังของชูเกร์ ซึ่งประกอบด้วยทหารที่หนีทัพมาจากฝ่าย สเปนนำชัยชนะมาให้แก่โบลิวาร์ ชัยชนะครั้งนั้นเป็นชัยชนะครั้งสุดท้ายที่ยังให้ผู้ของการทำสังคม กอบกู้อิสรภาพในอเมริกาที่ทำกันมาตลอด 14 ปี

อันโคนิโอลเซ่ เดอ ชูเกร์ (ค.ศ. 1795–1830) ผู้ปลดปล่อยโบลิเวีย

ผลสำเร็จที่เมืองอาญาโก้ ทำให้โบลิวาร์กระตือรือร้นที่จะทำการปลดปล่อยต่อไปแทนการเดินทางกลับเวนเซุ่ออลลำลองย่างผู้ชนะ งานต่อไปของเขาก็อ บัปเปอร์ เปรู ในปี ก.ศ. 1825 เดินทางเข้าไปโถกซึ่งเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแร่เงิน ขับไล่กองกำลังของสเปนได้สำเร็จ บัญชาที่ตามมาก็คือ โบลิวาร์ท้องการผนวกอ บัปเปอร์ เปรู เข้ากับเปรู แต่ ชูเคร่ และหัว派ปฏิวัติของอ บัปเปอร์เปรู คนอื่นๆ ต้องการเอกราชทั้งจากสเปนและเปรู ข้อขัดแย้งยุติลงเมื่อชูเคร่ใช้ชื่อโบลิวาร์เป็นชื่อประเทศ (สาธารณรัฐโบลิวาร์) แต่ต่อมากลับเปลี่ยนเป็นเบลิ维ีย โดยมีชูเคร่เป็นประธานาธิบดี

ฟรานซิสโก เดอ ปอลตา ชานตานเดอร์ (ค.ศ. 1792–1840)

ผู้ช่วยของไซมอน โบลิวาร์ ในการปลดปล่อยนิว granada

ชีวิตในบันปลายของโบลิวาร์ไม่แตกต่างไปกว่า ชาน มาร์ติน เมื่อปลดปล่อยอ บัปเปอร์ เปรู ได้สำเร็จ โบลิวาร์เดินทางกลับลิมาในปี ก.ศ. 1825 พนักนักการแตกแยกในคณะรัฐบาลเปรู และระหว่างโบลิก้า กับカラกาส ในปีต่อมาที่ร้ายกว่านั้นก็คือ ความพยายามที่จะแยกเวนเซุ่ออลลำออกจากสหพันธรัฐเกรน โคลومเบีย ที่ก็มาแต่ บ.ค.ศ. 1819 โบลิวาร์กลับมานิว granada อีกครั้ง ในปี ก.ศ. 1827 เพื่อปราบชานตานเดอร์ รองประธานาธิบดีของสหพันธรัฐผู้ซึ่งเกือบเสียชีวิตจากการลอบสังหารโดยคำสั่งของโบลิวาร์ ในจุดหมายถึงเพื่อนคนหนึ่งเข้าเยือน

“อเมริกาไม่ใช่ศิณเดนที่น่าอยู่
สัญญาไม่ใช่สัญญา กฎหมายเป็นเพียง
กระดาษแผ่นหนึ่ง เสรีภาพก็คือ
ความวุ่นวาย ชีวิตก็คือความทุกข์ทรมาน”²⁷

ในวันที่ 17 ธันวาคม ก.ศ. 1830 เขาเสียชีวิตในระหว่างเดินทางไปยุโรป ด้วยวัณโรค
หลังจาก เวนซูออลล่า และอีกvaro ประกาศแยกตัวออกจากสหพันธ์รัสเซีย โคลอมเบีย²⁸
ประคัมภูกรรม อันเป็นที่รักยิ่งของบุลวาร์เนื่อง 3 เดือนก่อนหน้านั้น

พระเจ้าดอน ชวน กษัตริย์โปรตุเกส และบราซิล

การประกาศอิสรภาพของบราซิล

บราซิลคุ้นเคยกับการปฏิวัติอิกรอบหนึ่งในอเมริกาใต้ มีความสนใจก่อเหตุการณ์การขยาย
อำนาจในยุโรปของโปรตุเกส ซึ่งก็ตามมาด้วยการเรียกร้องอิสรภาพในดินแดนที่เป็นของสเปนใน
อเมริกา บราซิลถือโอกาสประกาศเอกราชเข่นเตี้ยวกัน แต่การเรียกร้องของบราซิลนั้นไม่มีสิ่งที่น่า
สนใจหรือเหตุการณ์ที่น่าค้นเห็นเหมือนกับการเรียกร้องเอกราชในละตินอเมริกาส่วนอื่น ๆ คือ ไม่มี
หัวกบปฏิวัติที่เด่น การประกาศเอกราชก็ง่ายดายไม่สูญเสียเลือดเนื้อ และผู้ที่ทำการปฏิวัติทำให้ชาว
บราซิลไม่แต่กลับเป็นเจ้าชายชาวโปรตุเกส จากสภาพดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เหลี่ยมแล

²⁷ Herring, op. cit., p. 276.

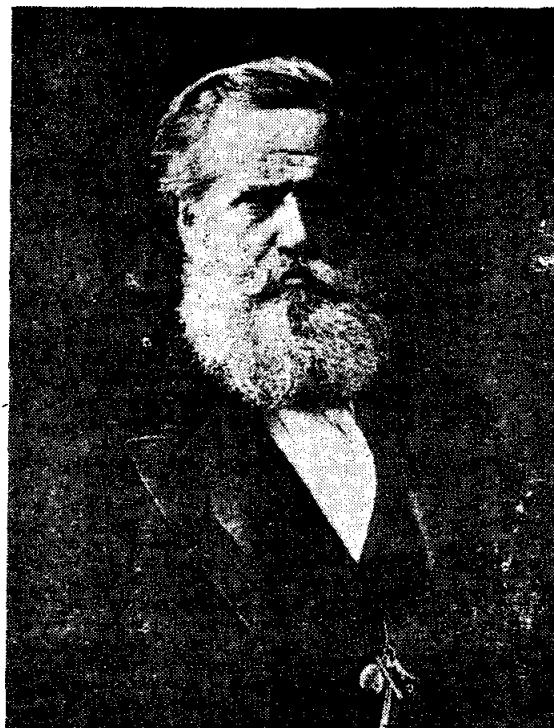

เปโดร I (ค.ศ. 1798–1834) จักรพรรดิแห่งบราซิล

ของโปรตุเกสที่บราซิล ซึ่งเกิดขึ้นทั้งแต่กันพบน้ำ สภาพได้ส่งผลกระทบต่อมาถึงช่วงของการปฏิวัติ

เหตุการณ์ในช่วงปี ค.ศ. 1807–1808 ในโปรตุเกสและบราซิลทำให้ชาวบราซิล เริ่มให้ความสนใจเรื่องทางการเมืองมากขึ้น ในช่วงนี้เองโนโปลียนสั่งให้โปรตุเกสที่ต้านอังกฤษรวมทั้งบก. ท่าเรือการค้า เจ้าชายจอห์น องค์รัชทายาทไม่ทรงทำตามโนโปลียนจึงสั่งกองทัพภายใต้การนำของนายพลโจโนเน็กซ์ เมืองลิสบอนในปลายเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1807 กษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ต้องเสด็จลี้ภัยไปยังประเทศบราซิล ด้วยการช่วยเหลือของรัฐมนตรีอังกฤษ ลอร์ด สเตรงฟอร์ด ซึ่งประจำที่ลิสบอน เพื่อเป็นการตอบแทนพระองค์ทรงอนุญาตให้อังกฤษได้รับสมบูรณ์ในการค้าในบราซิล

การเสด็จมาบราซิลของเจ้าชายจอห์น สร้างความบีบตึงนัดให้กับชาวบราซิลอย่างยิ่ง 8 ปีต่อมา เจ้าชายจอห์นทรงประกาศให้เมืองริโอ เดอ Janeiro เป็นเมืองหลวงของอาณาจักรโปรตุเกส

เปdro I I (ค.ศ. 1825–1891) จักรพรรดิแห่งราชิล

ผลทำให้เมืองริโอ เกอ Janeiro กลายเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในเเมริกาใต้และฐานะของราชิลได้กล้ายเป็นอาณาจักร มิใช่มีฐานะเหมือนอาณานิคมอีกต่อไป

ในวันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 1816 ภายหลังการสوارคุกของพระราชนารดา (พระนางมาเรียที่ 1) ที่เมืองริโอ เกอ Janeiro เจ้าชายจอห์นได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น摄政王 ในช่วงการปกครองของพระเจ้าจอห์น ราชิลมั่งคั่งขึ้น²⁸ ได้มีการปรับปรุงท่าเรือให้ทันสมัย เมืองริโอ เกอ Janeiro กลายเป็นศูนย์กลางของสมาคม โรงเรียน ห้องสมุด โรงพิมพ์ สถาบันศิลปะ และสวนพฤกษาติ นอกจากนี้ได้มีการเชิญชาวต่างชาติซึ่งมีทั้งนักวิทยาศาสตร์และช่างเทคนิคเข้าไปในประเทศราชิล

ในอีกด้านหนึ่ง การที่กษัตริย์ทรงอุปถัมภ์บรรดาผู้ลี้ภัยจากโปรตุเกสประมาณ 15,000 คน ส่วนใหญ่เป็นเชื้อพระวงศ์ ชุนนาง ข้าราชการ และนายทหาร บุคคลเหล่านี้โดยปกติแล้วรักความสะอาดมาก เย่อริง และยังผูกขาดตำแหน่งต่างๆ ในรัฐบาล เมื่อพอยามอยู่ที่เมืองริโอ เกอ Janeiro ที่ค่อนข้างสกปรกและมีพื้นเมือง 130,000 คน ชาวพื้นเมืองมีชีวิตรอยู่อย่างง่ายๆ ไม่มีการแข่งขัน จึง

²⁸ Shafer, op cit., pp. 343–345.

เกิดบัญชาแก่ผู้มาพำนักระหว่างกับชาวพื้นเมือง บางครั้งชาวพื้นเมืองจำต้องสละที่อยู่ของตนเพื่อสร้างที่พักอาศัยให้แก่บุคคลเหล่านั้น²⁹ นอกจากนี้ชาวราชชีลังถูกเก็บภาษีหนักกว่า平民ิ เพราะต้องอาศัยเงินเลี้ยงครัวสำนักและกองทัพ

เมื่อหันไปพิจารณาโปรตุเกส จะเห็นได้ว่าโปรตุเกสเพิ่มไปด้วยความวุ่นวาย ขาดเสียรากพื้นจากสังคม ผู้นำโปรตุเกสลงความเห็นว่าควรทูลเชิญพระเจ้าจ่อห์นกลับโปรตุเกส เพื่อสร้างความมั่นคง ในขณะเดียวกับได้มีการเรียกร้องให้ลัทธานะบร้าชิลเป็นอาณานิคมเข่นเดิม ต่อมาเมื่อโนเปเลียนสันอำนาจและดยุคเวลลิงตันได้ชัยชนะเหนือสถาปัตริย์โปรตุเกสและข้าราชบริพารจะเสียจากกลับประเทศโปรตุเกส แต่พระเจ้าจ่อห์นก็ไม่ได้แสดงท่าที่แต่อย่างไร แม้ว่าลอร์ดสแตรงฟอร์ดจะทูลคยันน์เคย์อก้าวตาม เหตุที่พระองค์ไม่มีพระราชประสมกับสถาปัตริย์โปรตุเกสเป็นพระราชกรณีย์ที่พระองค์ประทับในบร้าชิลนานถึง 13 ปี ทำให้พระองค์รักบร้าชิลอย่างยิ่ง ในระยะแรกพระองค์จึงทรงตัดสินพระทัยไม่ได้ว่าควรจะปฏิบัติอย่างไร เพราะถ้าพระองค์เสียจากกลับโปรตุเกสพระองค์จะต้องเสียบร้าชิล แต่ถ้าพระองค์ไม่เสียจากกลับก็จะเสียโปรตุเกสไป ในวันที่ 21 เมษายน ค.ศ. 1821 ก่อนที่พระเจ้าจ่อห์นจะเสียจากกลับโปรตุเกส พระองค์ได้เชิญตัวแทนชาวราชชีลมาประชุมที่เมืองริโอเดจาเนโร เพื่อเลือกผู้แทนเข้าประชุมในสภาคอร์เตส ผลของการประชุมได้ตกลงให้มีรัฐธรรมนูญของประเทศไทยและเรียกร้องให้กษัตริย์ประทับในบร้าชิลตลอดไป³⁰ เป็นเหตุให้โปรตุเกสส่งกองทหารเข้าทำลายสภาราชชีลพร้อมกับบังคับให้พระเจ้าจ่อห์นประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญบร้าชิลให้ใช้ของโปรตุเกสตั้งเดิม เพื่อเป็นการแก้บัญชาทั้งหมด ในวันที่ 24 เมษายน ค.ศ. 1821 พระองค์ได้ตัดสินพระทัยเสียจากกลับไปพร้อมกับพระมเหสีและราชสำนัก 300 คน โดยให้เจ้าชายเปโตร ราชโวรสเป็นผู้ปักธงบร้าชิลในฐานะอุปราช

ทั้งพระเจ้าจ่อห์นและเจ้าชายเปโตรทรงทราบดีว่าทุกชาติรอบข้างบร้าชิลกำลังเรียกร้องเอกราช ซึ่งเหตุการณ์เข่นนี้ต้องเกิดในบร้าชิลแน่นอน ดังนั้น 2 ปีต่อมาข้อความตอนหนึ่งในพระราชทักษิณราชบินดา เจ้าชายเปโตร ทรงกล่าวว่า “ หม่อมฉันยังคงจำคำสั่งที่เสก้าพ่อทรงกล่าวกับหม่อมฉัน 2 วันก่อนที่จะทรงจากไปได้ดีว่า—เปโตรถ้าบร้าชิลจะต้องแยกตัวออกจากมาแล้วพ่อต้องการให้สูกเป็นผู้ดำเนินการก่อนที่ผู้อื่นจะกระทำการเสียก่อน ”³¹

²⁹ C.H.Haring Brazil Declares Its Independence, 1822, in History of. Vol II. op. cit., p. 50.

³⁰ Shafer, op. cit., p. 343.

³¹ Ibid., p. 390.

การที่สภากอร์เตสในลิสบอนและเมิดสัญญาโดยการลดฐานะราชลให้มีสภาพเป็นอ่าดานิยม การบังคับให้เจ้าชายเปโตรเสด็จกลับไปรุ่งเกส โดยอ้างว่าเพื่อกبحาการเมืองในยุโรป และการกีดกันชาวราชลออกจากคำแนะนำการเมืองและการทหาร ได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ชาวราชลอย่างยิ่ง ในวันที่ 9 มกราคม ก.ศ. 2822 เมืองเชา เปาโล เมืองไมเนส เจเรส และเมืองริโอเด约 จานาโร ได้เสนอต่อเจ้าชาย เปโตร มิให้เดินทางกลับไปรุ่งเกส ซึ่งพระองค์ได้ทรงตอบสนองตามข้อเรียกร้องนี้ด้วยการปฏิเสธคำสั่งของโปรดุเกส ในเดือนพฤษภาคมพระองค์ทรงประกาศให้สถาบันของตนร่วมรัฐธรรมนูญ เหตุนี้ทำให้โปรดุเกสไม่พอใจมาก ในวันที่ 7 กันยายน ก.ศ. 1822 ขณะที่เจ้าชายเปโตรทรงแวงพักบนฝั่งแม่น้ำอิบารังกานระหว่างเดินทางไปเมืองเชา เปาโล เพื่อรับข้อพิพาท ทรงได้รับสารจากสภากอร์เตสประกาศการเป็นกบฏของราชล เจ้าชายเปโตรทรงพระพิโรมและตัดสินพระทัยประกาศเอกสารทันที โดยครั้งสุดท้าย “ถึงเวลาแล้วไม่ว่าจะเป็นอิสรภาพหรือความตายเราขอแยกประเทศเป็นอิสระจากโปรดุเกส”³²

เมื่อพระองค์เสด็จกลับเมืองริโอ เดอ จานาโร ในวันที่ 1 ธันวาคม ก.ศ. 1822 พระองค์ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น “จักรพรรดิแห่งราชล” ทรงพระนามว่า พระเจ้าเปโตรที่ 1 จะสังเกตได้ว่าการประกาศเอกสารของราชลแตกต่างจากการประกาศเอกสารในคืนเด็นและคืนอเมริกาอีน ๆ เพราะไม่มีการเสียเลือดเนื้อ³³ นอกจากนั้นผู้ที่มีส่วนผลักดันการกระทำการนั้นหนึ่งคือ ไฮเซ่ โบนิฟาซิโอ เดอ อันตราดา³⁴ ซึ่งพระเจ้าเปโตรทรงแต่งเป็นนายกรัฐมนตรีของราชล ไฮเซ่ได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัย โคอิมบราในโปรดุเกส ขณะพำนักในโปรดุเกสเขาได้รับคำแนะนำสำคัญ ๆ เช่น เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยโคอิมบรา เป็นเลขานุการของสถาบันวิทยาศาสตร์ในลิสบอนและสถาบันของสมាគนค้าง ๆ เมื่อไฮเซ่เดินทางกลับราชลในปี ก.ศ. 1819 เขายังได้กล่าวเป็นผู้นำสำคัญทางการเมืองคนหนึ่ง และเป็นผู้สนับสนุนให้พระเจ้าเปโตรทรงเข้าข้อต่อโปรดุเกส ค้างในปี ก.ศ. 1822 เป็นทัน

บทส่งท้าย

โดยทั่วไปการปฏิวัติของละตินอเมริกาทั้งในคืนเด็นที่เคยเป็นของสเปน และโปรดุเกสยังคงในประมาณปี ก.ศ. 1825 โดยมีอัปเปอร์ เปรู เป็นประเทศสุดท้ายที่ประกาศอิสรภาพ การประ-

³² Ibid., p. 391.

³³ Herring op. cit., p. 281.

³⁴ Shafer op. cit., p. 347.

ภาคอิสราภพนั้นจุดมุ่งหมายก็คือการขัดับบัญหาทางด้านท่าฯ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร ล้มล้างความไม่เสมอภาคที่มีต้นเหตุมาจากการชาวสเปน และโปรตุเกส สมความกอบกู้อิสราภพ สำเร็จพร้อมกับชัยชนะเป็นของฝ่ายปฏิวัติ แต่เมื่อกลับไปป้องคุณบัญหาที่เกิดมาก่อนหน้านั้น สมความกอบกู้อิสราภพสามารถขัดับบัญหาได้เพียงช้าเดียว คือ ขับไล่ชาวยุโรปออกจากดินแดนบ้านเกิดเมืองนอนได้สำเร็จ นอกจากจะไม่บรรลุจุดมุ่งหมายแล้ว การปฏิวัติยังสร้างบัญหาเพิ่มให้แก่ประเทศชาติ เกิดใหม่นั่นอีก ซึ่งพอจะสรุปอภิมาได้ดังนี้

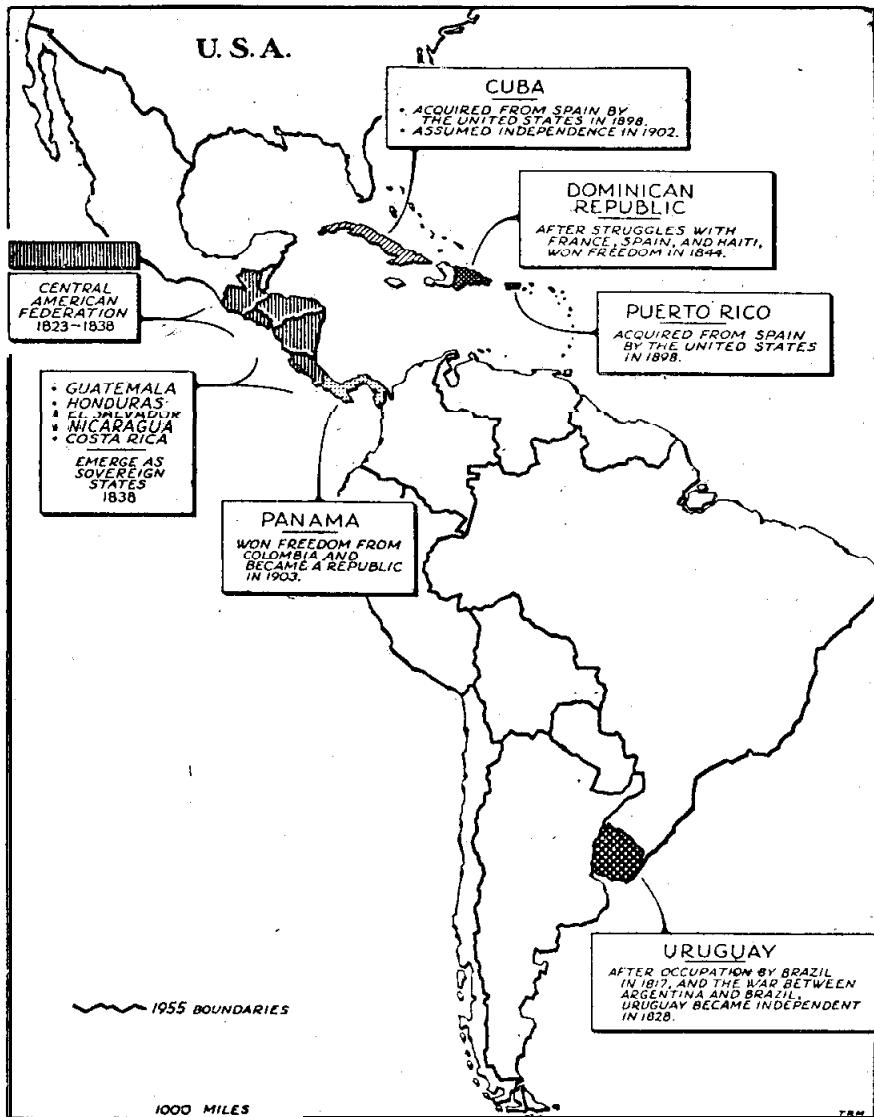
1. บัญหารับคำรับรองจากต่างประเทศ ประเทศที่เกิดใหม่ทุกประเทศจำเป็นต้องได้รับคำยินยอมหรือคำรับรองฐานะของการเป็นประเทศเพื่อความสะดวกในการดำเนินนโยบายในด้านต่างๆ ในตนศตวรรษที่ 19 สเปนเป็นประเทศที่บรรดาประเทศเกิดใหม่ต้องการคำรับรองมากที่สุด รองลงมาได้แก่องคถุ์ และสหรัฐอเมริกา สเปนไม่มีใจเป็นนักทูตที่ดี อังกฤษเองเมื่อพ่ายแพ้ค่ายอาณาจักร西班牙 แต่สหรัฐสเปนนอกจากจะไม่ประกาศรับรองแล้ว ยังส่งกำลังเข้ามาด้วยความหวังจะมายื้อแย่ง ทำให้สู่สภาพเดิม สเปนยอมรับฐานะของประเทศเกิดใหม่อีก 18 ปีให้หลัง โดยเริ่มจากเม็กซิโกเป็นประเทศแรก 18 ปีของเม็กซิโกก่อนช่วงการรับรองจึงเป็นระยะเวลาที่ผู้นำเม็กซิโกต้องต่อสู้อย่างหนักในการบริหารประเทศ

2. บัญหาทางด้านความมั่นคง ที่เกิดจากสาเหตุภายนอก ภายใน และการแตกแยกกันเอง

2.1 บัญหาจากสาเหตุภายนอก ชัยชนะของกองทัพปฏิวัติไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันถึงเอกราชอันสมบูรณ์ หรือการไม่กลับมาอีกของสเปน ทราบโดยที่ประเทศไทยเกิดใหม่ยังไม่มีประเทศผู้นำในเวทีการเมืองของโลกให้การรับรอง อธิปไตยของประเทศไทยยังไม่มั่นคง ในระหว่างปี ก.ศ. 1820–1830 สเปนใช้ความพยายามหลายครั้งที่ จะกลับมาปกคล้องอิทธิพลแม้แต่ประเทศไทยอีกครั้งก็ประสบกับบัญหาที่ฝรั่งเศสพยายามหานกลับมาหรือฝรั่งเศสรับจ้างสเปนเป็นคน บัญหานี้ขึ้นต่อประเทศเกิดใหม่ได้พ้นธนิตรทั้งอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา อังกฤษช่วย เพราะมีผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจส่วนสหรัฐอเมริกาก็เคยมีอดีตที่คล้ายคลึงกันมาก่อน สหรัฐอเมริกาช่วยแก้ไขบัญหานี้ด้วยการประกาศลัทธิมอนโรในปี ก.ศ. 1823 ใจความสำคัญคือห้ามไม่ให้ชาวยุโรปขยายอิทธิพลทางด้านการทหารเข้ามาในเมริกาอีก

2.2 บัญหาที่เกิดจากสาเหตุภายใน ได้แก่การกำหนดเส้นเขตแดน ในระยะเวลาที่สเปนยังปกคล้อง บัญหานี้ไม่เกิด เพราะไม่ว่าจะเป็น ลา ปลาท้า นิว กรานาด้า ฯลฯ ต่างก็เป็นดิน

แผนของสเปนที่ชาวเมืองจะอพยพเดินทางไปมาหากันได้อย่างเสรี แต่เมื่อได้รับอิสรภาพแล้ว ความเป็น “ท้องถิ่นนิยม” หรือ “ชาตินิยม” ประกอบกับทรัพยากรในท้องถิ่นที่ยังไม่เคยค้นพบ ทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ผู้นำท่องเที่ยวพยายามขยายเส้นเขตแดนให้ไกลมากที่สุดเพื่อเรียกร้องความนิยม หรือไม่ก็ใช้บัญหาเส้นเขตแดนก่อศึกพิพาทกับเพื่อนบ้านเพื่อคงความสนใจอกนอกประเทศดังเช่นกรณีการฟอร์ล์คแลนด์ในคริสต์ทศวรรษที่ 20 เป็นต้น บัญหาดังกล่าวเป็นบัญหาที่แก้ไม่ตก โดยเฉพาะในประเทศที่มีพื้นที่เป็นจำนวนน้อยในแบบメリ็กากาง

การแยกตัวของรัฐต่างๆ ภายหลังการประกาศเอกราช

2.3 บัญหาที่เกิดจากการแตกแยกกันเอง ในสมัยที่สเปนปกครองอยู่ สเปนแบ่งภูมิภาคออกเป็นเขตการปกครองใหญ่ ๆ 4 เขตด้วยกันได้แก่

1. นิว สเปน มีอาณาเขตเหนือเม็กซิโก อเมริกากลาง และหมู่เกาะในทะเลคริบเบียน
2. นิว granada มีอาณาเขตเหนือ เวเนซุเอล่า โคลอมเบีย และอี瓜ดอร์
3. เปรู มีอาณาเขตเหนือ โบลิเวีย และชิลี
4. ลิ ปลาด้า มีอาณาเขตเหนือ อาร์เจนตินาและปารากวัย

ภายหลังได้รับเอกราช บันดา โอเรียนตัล ไม่ยอมอยู่กับอาร์เจนตินา แยกตัวออกเป็นอูรุกวัยในปี ค.ศ. 1828 ต่อมาในปี ค.ศ. 1838 ประเทศในแถบอเมริกากลางแยกตัวออกจากเม็กซิโก เป็น 5 ประเทศได้แก่ กัวเตมาลา ยอนดูรัส เอล ซัล瓦ดอร์ นิการา瓜 และคอสตา ริก้า ในปี ค.ศ. 1903 บานามาแยกตัวออกจากโคลอมเบีย หรืออย่างเช่นในปี ค.ศ. 1830 ที่อี瓜ดอร์ และเวเนซุเอล่า แยกตัวออกจากสหพันธ์รัฐแกรน โคลอมเบีย นอกจากนี้ยังมีความพยายามที่ไม่ประสบผลสำเร็จ อย่างเช่น การตั้งสมาพันธ์รัฐแห่งสันคุนย์สตรในประเทศบรasil เมื่อปี ค.ศ. 1824 ในบราซิล แม้ว่าจะไม่สำเร็จการณ์ แยกกันมากดังในศตวรรษก่อน แต่ก็ไม่อาจยืนยันได้ว่าเหตุการณ์เช่นนั้นจะไม่เกิดขึ้นอีก

3. บัญหาการเลือกรูปแบบการปกครองและการจัดตั้งรัฐบาล ประเทศเกิดใหม่ทุกประเทศยกเว้นเม็กซิโก ไซอิจ และบรasil ที่เห็นว่าการปกครองแบบสาธารณรัฐโดยยึดแบบอย่างจากฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักรเป็นรูปแบบการปกครองที่สมัยใหม่ และให้serviภาพแก่สังคมอย่างกว้างขวางที่สุด แต่ก่อนที่จะมาถึงข้อสรุป นักปกครองของประเทศเกิดใหม่มีความคิดแตกแยกกัน ระหว่างผู้ท้องการปกครองแบบสาธารณรัฐ กับระบบราชอาชิปปีไทย และในระหว่างผู้นิยมในระบบราชอาชิปปีไทย ก็ยังขัดแย้งกันในเรื่องตัวบุคคลผู้จะมาดำรงตำแหน่งกษัตริย์

ในประเทศที่เลือกรูปแบบการปกครองแบบสาธารณรัฐก็ยังมีบัญหาคือไปในวิธีการปกครอง ชาวดินอเมริกันแตกต่างจากชาวอาณานิคม อันซึ่งเคยอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ ในการปกครองอังกฤษยินยอมให้ชาวอาณานิคมมีสิทธิมีเสียงและมีส่วนในการปกครอง แต่ในการที่ของสเปน ทรงกันข้าม กดุลคริสโตเอยังอยู่นักที่จะมีโอกาสเข้าบริหารงานในตำแหน่งสูงเมื่อเข้าบริหารงานเองจึงเกิดข้อบกพร่อง ทั้งผู้ปกครองเองและผู้ดักปปกครองก่อการก่อการไม่เข้าใจในสิทธิและเสรีภาพแห่งตน เคยมีผู้ถ่าวไว้ว่า นักปกครองชาวตินอเมริกันเป็นผู้คนที่ขาดความตื่นตัวทางด้านทฤษฎีการเมืองแต่ไม่เข้าใจ

แนวทางปฏิบัติ รัฐธรรมนูญของประเทศไทย เช่น โบลิเวีย จึงเหมาะสมที่จะใช้บังคับชาวโรมันที่มีความรู้ทางด้านการเมือง มีความอดทน มีระเบียบวินัย มากกว่าที่จะใช้ปักครองชาวโบลิเวียที่อุดอย่าง ไร้การศึกษา และไร้สำนึกทางด้านการเมือง สภาพเหล่านี้นำไปสู่สาเหตุของการปฏิวัติเพื่อยกเลิกและร่างใช้ใหม่เป็นวัฏจักร ซึ่งเป็นลักษณะประจำในเวลาที่การเมืองของชาวยุโรปเริ่มกัน

4. บัญหาเรื่องทหารเข้ามายield ด้านทางด้านการเมือง ความล้มเหลวทางด้านการเมือง นำไปสู่จิตสำนึกแก่ผู้ที่อาชีพทหารว่าตนเองเป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุดกับตำแหน่งทางการเมือง การเล่นการเมืองนอกเหนือกฎหมายและกติกาเกิดเป็นประจำ เมื่อยามใดที่หثارเห็นว่ารัฐบาลพลเรือนไม่อาจรักษาความสงบได้เมื่อนั้นหثارต้องปฏิวัติ

5. บัญหาเรื่องการพัฒนาประเทศหลังสงคราม ได้แก่การแก้ไขระบบเศรษฐกิจที่เสียหายในระหว่างสงคราม และสภาพสังคมที่แตกแยก การล้มหายใจจากบรรดาทหารทั้งครอบครัวไว้ให้เป็นบัญหาที่รัฐบาลต้องแก้ไขต่อไป

บัญหานี้หมดเมื่อครับประเทศจะได้ช่วยแก้ไขแท้ที่เป็นเพียงบางส่วน หรือบรรเทาอาการท่านนั้นแต่บางบัญหาก็ไม่อาจรักษาแก้ไขให้หายได้ ก็เป็นเรื่องที่ชาวยุโรปเริ่มกันต้องขับคิดหาทางที่ดีกว่าต่อไป